

- ◆ TEŽAVE S PLAČAMI V JAVNEM SEKTORJU - KRATKOROČNE REŠITVE POTENCIALNO DOLGOROČNIH TEŽAV

Velimir Bole

- ◆ OŽIVLJANJE POVPRAŠEVANJA IN GOSPODARSKE AKTIVNOSTI; ZASTOJ V ODPRAVLJANJU FINANČNIH PASTI

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

- ◆ VARČEVANJE PREBIVALSTVA V ČASU KRIZE

Velimir Bole

- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

429

Ljubljana, oktober 2010

UREDNIŠKI ODBOR:

Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;

Jani Bekó, Univerza v Mariboru, Maribor;

Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;

Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;

France Križanič, Ministrstvo za finance, Ljubljana;

Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;

Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;

Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2010 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,

Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;

Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 600 izvodih.

Oblikovanje in priprava za tisk, Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

PLAČE V JAVNEM SEKTORJU – KRATKOROČNO REŠEVANJE POTENCIALNO DOLGOROČNIH TEŽAV 6

Velimir Bole

5

OŽIVLJANJE POVPRASEVANJA IN GOSPODARSKE AKTIVNOSTI; ZASTOJ V ODPRAVLJANJU FINANČNIH PASTI 16

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Okrepitev bolj dolgoročne dinamike končnega trošenja	19
2. Avgusta so se ugodni trendi v trgovinski menjavi nadaljevali	21
3. Gospodarska klima praktično ustaljena	22
4. Industrijska produkcija višja	24
5. Močan upad domačega turističnega povpraševanja	25
6. Običajno septembrsko znižanje brezposelnosti	25
7. Rast cen še naprej nespremenjena, piškava pri storitvah in opazna pri blagu	27
8. Hitro naraščanje števila plačanih ur	29
9. Davčni donos se navkljub opaznim nihajem še naprej počasi krepi	31
10. Rast depozitov se je zaustavila	31
11. Plačilnobilančni primanjkljaj se je v avgustu spet rahlo zmanjšal	32

VARČEVANJE PREBIVALSTVA V ČASU KRIZE 35

Velimir Bole

1. Uvod	37
2. Ilustracija obnašanja prebivalstva v obdobju 2008-2009	38
3. Model previdnostnega varčevanja	46
4. Dodatek	49
5. Omenjena literatura	51

STATISTIČNA PRILOGA 53

PLAČE V JAVNEM SEKTORJU – KRATKOROČNO REŠEVANJE POTENCIALNO DOLGOROČNIH TEŽAV

Velimir Bole

6

Posledice implementacije plačnega zakona. Stopnjevanje konjunktura v obdobju 2006/III-2008/II je najprej povzročilo veliko povečanje začasno zaposlenih delavcev (za 2% vseh zaposlenih), tudi iz tujine, konec 2007 in tekom 2008 pa tudi znatno pospešitev enotnih stroškov dela glede na povprečje evro območja. Tako je učinek ukinitve davka na bilančno vsoto na povečanje konkurenčnosti¹ do konca 2008 ne samo izginil, temveč se je zaradi velike pospešitve stroškov dela konkurenčnost tečaja (relativno glede na povprečje evro območja) celo opazno poslabšala (za 7%)². Nov plačni zakon, ki je stopil v veljavo v 2008, je dal dinamiki stroškov dela in tečajni nekonkurenčnosti še dodaten potencialno zelo velik in dolgoročen pospešek.

Pustimo ob strani komentar nominalnih ciljev in dejanskih posledic zakona (o prestrukturiranju in poenotenju sistema plač v javnem sektorju) in se ustavimo samo pri dveh za makroekonomsko ravnotežje pomembnih posledicah, namreč, da je za doseganje nominalnih ciljev potrebno dvigniti celoten obseg plač in da je ta dvig možno narediti v štirih diskretnih korakih! Korekcije v strukturo in poenotenje sistema plač je namreč (politično) nemogoče narediti ob nominalnem zniževanju plač nekaterih segmentov delavcev v javnem sektorju, potrebno povečanje pa je tolikšno, da bi bila enkratna prilagoditev makroekonomsko škodljiva!

Prva posledica je pomembna dolgoročno in se tiče konkurenčnosti oziroma strukture gospodarstva, saj se, pri ostalih nespremenjenih pogojih, s predvidenim povečanjem obsega plač v javnem sektorju povečujejo enotni stroški dela proizvodnje netržnih storitev (širše države) glede na stroške dela menjalnega sektorja in stroške dela tržnih storitev ter povzročajo interno apreciacijo tečaja. Po vstopu v evro območje je takšna posledica zelo pomembna, saj zmanjšuje realno konkurenčnost tečaja na dolgi rok.

¹ Kar je bil deklarirano, osnovni namen ukinitve davka.

² Tečajna konkurenčnost se je od konca 2007 do začetka 2009 poslabšala za 7%, indeks realnega tečaja (deflaciran z enotnimi stroški dela) je namreč porasel od 100.2 na 107.8 (ECB); glej Bole, V., 2010, »Ekonomskopolitični hiti počasi ali prioritete v kaotičnem okolju«, GG, maj, 8-17..

Druga posledica je pomembna kratkoročno zaradi fiskalnega stanja oziroma pričakovane trajektorije fiskalne solventnosti v obdobju okrevanja. Veliko poslabšanje v fiskalnem stanju, ki ga je povzročilo radikalno poslabšanje gospodarskih dosežkov po 2008/II, je potrebno nevtralizirati relativno hitro, namreč z dinamiko, ki jo diktirajo trgi javnega dolga in EU Komisija. Predpostavimo, da je izboljšanje javnofinančnega stanja z letošnjih okoli -5.7% BDP na pod 3% v treh letih možno implementirati in da je v skladu z dinamiko, ki je za Slovenijo eksterno dana. Vsak od omenjenih korakov implementacije plačnega zakona bi se zaradi dviga obsega plač v javnem sektorju poslabšal, pri ostalih enakih pogojih, fiskalno stanje za do slabih 0.5% BDP. Torej bi v naslednjih treh letih celoten dvig obsega plač javnega sektorja, ki je potreben za implementacijo zakona o plačah v javnem sektorju, povečal breme fiskalnega prilagajanja za do 75% siceršnjega »kriznega« bremena!

7

Enotni stroški dela v času. Plače v javnem sektorju so po 2002 zaradi spremenjene indeksacije naraščale počasneje od BDP, kar je precej prispevalo k velikemu izboljšanju fiskalnega stanja ob vstopu v EU in v prvih dveh letih delovanja v ERMII. Od 2003 do 2007 so se namreč izdatki za zaposlene v širši državi zmanjšali za eno odstotno točko BDP. To dejstvo, o relativnem zniževanju javnofinančnih izdatkov za plače, seveda ne pove dosti o dejanski višini plač, oziroma o dejanski višini enotnih stroškov dela v javnem sektorju. Potrebno je vedeti vsaj še, kakšna je zaposlenost v širši državi in kakšno je bilo stanje (raven plač in enotnih stroškov dela), ko se je začelo omenjeno izboljševanje v strukturi izdatkov države (zaviranje plač v javnem sektorju).

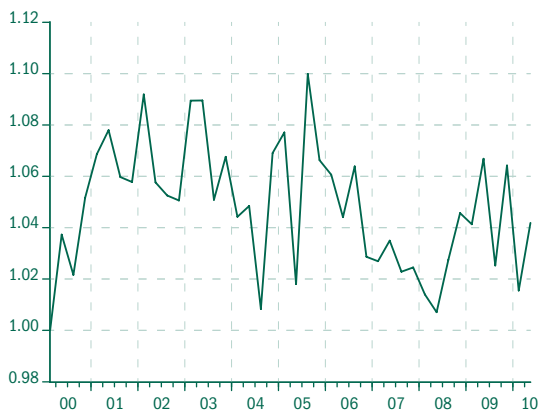
V letu 2001 je analiza po segmentih širše države kakor tudi po kvalifikacijah in tipičnih poklicih v javnem sektorju pokazala, da so prejemki, tako v ožji državi, kot v šolstvu in zdravstvu, zelo visoki glede na tujino³. Še več, analiza je dokumentirala, da struktura plač ni kazala znakov dvojnega neravnotežja (znanega iz tujih empiričnih študij), saj je bilo naraščanje plač s kvalifikacijo v širši državi enako kot v gospodarstvu. Poleg tega je analiza pokazala, da je zaposlenost v ožji državi relativno manjša kot v tujini, v šolstvu večja kot v tujini in v zdravstvu približno takšna kot v primerljivih državah EU⁴.

Da bi ilustrirali relativno raven stroškov dela v širši državi ob implementaciji plačnega zakona, je na sliki 1 prikazano gibanje razmerja relativnih urnih stroškov dela v širši državi na enoto urnih stroškov dela gospodarstva. Glede na to, da so produkti sektorja širše države zelo podobni v vseh državah evro območja, je enotne stroške dela v javnem sektorju smiselno primerjati preko stroškov dela v gospodarstvu (ali samo menjalnega sektorja), saj so slednji zaradi menjalnosti produktov primerljivi med državami.

3 Za primerjavo so upoštewane države EU in OECD.

4 Glej Bole, V., 2001, »Empirične značilnosti plačnega sistema širše države«, GG, februar, 24-41.

Slika 1
Relativni enotni stroški dela širše države

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Indeks relativnih enotnih stroškov dela širše države glede na gospodarstvo za Slovenijo je prikazan v enotah enakega indeksa za Nemčijo; gospodarstvo: sektorji B-N klasifikacije NACE2; širša država: sektorji O-S 2000 klasifikacije NACE2; 2000/I=1.

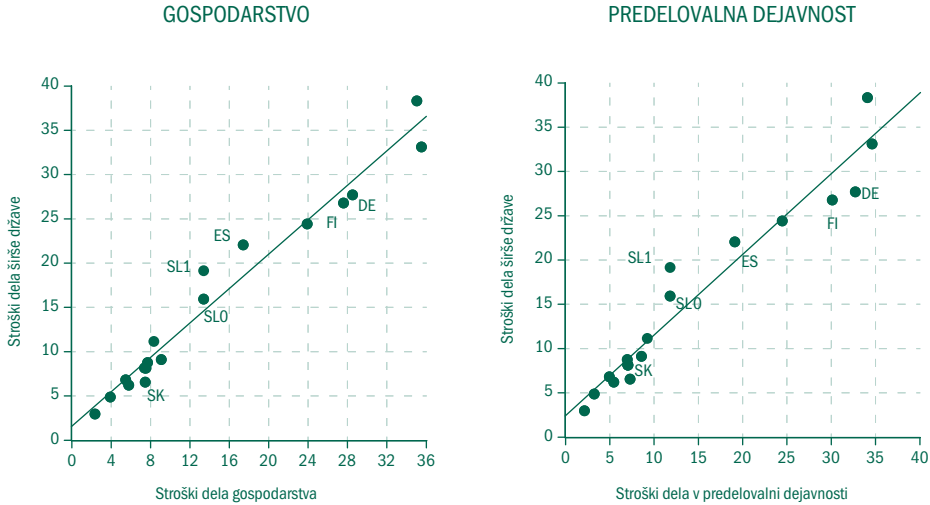
8

Da bi upoštevali tudi spremembe v strukturi gospodarstva, ki jih je v obdobju 2000-2008 diktiralo eksterno okolje, so relativni enotni stroški dela v javnem sektorju v Sloveniji prikazani na enoto relativnih stroškov dela javnega sektorja v Nemčiji. Zaradi lažje primerjave je indeks tudi normiran tako, da je v 2000/I enak 1. Primerjava je narejena z Nemčijo, ker Eurostat ne objavlja agregatnih podatkov o enotnih stroških dela v širši državi za evro območje ali za EU.

Slika potrjuje, da so se po 2002 relativni enotni stroški dela širše države (glede na stroške dela v tržnih sektorjih gospodarstva) res zmanjševali, kot smo omenili. Do začetka 2008 so se relativni enotni stroški dela širše države zmanjšali (z upoštevanjem sprememb strukture, ki jih je diktiralo okolje⁵) za približno 6%. Vendar so, navkljub zniževanju, do začetka 2008 dosegli šele raven na začetku 2000, torej raven, ki je bila, kot je pokazala omenjena analiza, znatno višja od ustreznih ravni v državah EU in OECD! Čeprav so se torej relativni enotni stroški dela države po 2003 zmanjševali, so bili v času uvajanja novega plačnega zakona še vedno previsoki, zelo verjetno višji od večine držav v EU in OECD. V razdobju 2000-2002 so namreč relativni enotni stroški dela širše države močno porasli (za skoraj 8%), pa je bila že raven stroškov dela v 2003, ko so se začeli sistematično in dolgoročno stiskati (do 2007), na daljši rok nevdržna (to je, seveda, tudi bil razlog zakaj so se začeli stiskati!).

⁵ Sprememba strukture je kvantificirana rako, da so relativni enotni stroški dela preračunani na enoto relativnih stroškov dela širše države v Nemčiji.

Slika 2
Enotni stroški dela v širši državi

19

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Urni stroški dela v 2008; gospodarstvo; predelovalna dejavnost; širša država obsega ožjo državo, šolstvo in zdravstvo; države: Bolgarija, Češka, Danska, Nemčija (DE), Estonija Španija (ES), Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Romunija, Slovenija (SL), Slovaška (SK), Finska (FI), UK, Švicca

Ilustracija potemtakem kaže, da je bila relativna raven stroškov dela širše države v času začetka implementacije plačnega zakona verjetno že previsoka. Navkljub temu pa je implementacija zakona predvidevala še dodatno povečanje obsega plač javnega sektorja (zaradi odpravljanja nesorazmerij s povečevanji) v skupni višini do nekaj manj kot 2% BDP (do slabe petine stroškov dela). Takšno povečanje bi povzročilo interno apreciacijo tečaja; že samo neposreden učinek povečanja stroškov dela v širši državi bi zmanjšal realno tečajno konkurenčnost za do približno 3.5%⁶.

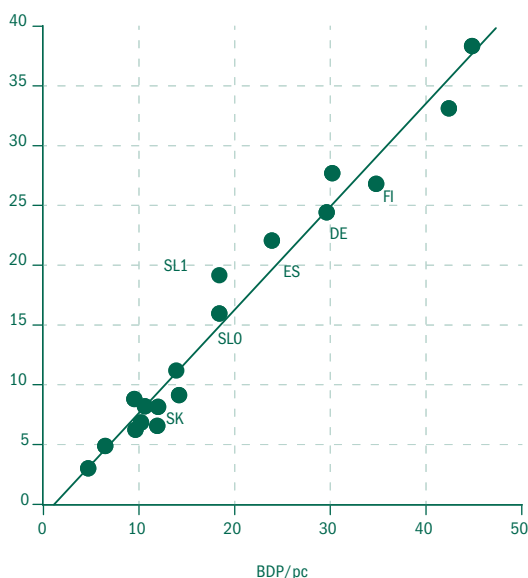
Primerjava med državami. Da bi preverili gornjo trditev o (ne)vzdržno visoki ravni stroškov dela ob uveljavitvi plačnega zakona, oziroma da bi ilustrirali velikost potencialne izgube tečajne konkurenčnosti zaradi povečanja enotnih stroškov, ki ga predpostavlja plačni zakon, je narejena tudi statična primerjava med evropskimi državami v 2008. Na slikah 2 in 3 so za evropske države prikazani relativni enotni stroški dela v širši državi glede na enotne stroške dela celotnega gospodarstva, menjalnega sektorja (predelovalno dejavnost) in glede na domači produkt na prebivalca.

⁶ Realna tečajna konkurenčnost je izračunana z enotnimi stroški dela (delež stroškov dela države* potrebno povečanje plač države).

Slika 2 kaže stroške dela javnega sektorja glede na enotne stroške dela gospodarstva (tržne sektorje) in predelovalno dejavnosti. Primerjava z enotnimi stroški celotnega gospodarstva je običajna v ocenjevanju višine enotnih stroškov dela v javnem sektorju. Primerjava s predelovalno dejavnostjo pa je dodana, ker je to sektor gospodarstva, ki je zaradi trajne izpostavljenosti tuji konkurenci (trajnemu »preverjanju« ustreznosti višine stroškov dela), dobro merilo vzdržne ravni stroškov dela za konkretno gospodarstvo, če se želi vzdrževati eksterno ravnotežje. Spreminjanje stroškov dela širše države glede na stroške dela menjalnega sektorja namreč spreminjanja interni tečaj, zato ustrezno odstopanje stroškov dela širše države spreminja realno tečajno konkurenčnost gospodarstva.

10

Slika 3
Enotni stroški dela v širši državi

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Urni stroški dela v 2008; BDP/pc domači produkt na prebivalca; širša država: ožja država, šolstvo, zdravstvo; države: Bolgarija, Češka, Danska, Nemčija (DE), Estonija Španija (ES), Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Romunija, Slovenija (SL), Slovaška (SK), Finska (FI), UK, Švica

Prikazani so enotni stroški dela za vse države EU, za katere so dostopni podatki o enotnih stroških dela v javnem sektorju. Dodana je tudi Švica. Vsaka točka predstavlja eno državo. Zaradi preglednosti so identificirane samo nekatere države (Nemčija-DE, Finska-FI, Španija-ES in Slovaška-SK). Dodana je tudi regresijska premica, ki kaže za Evropo »normalna« razmerja med enotnimi stroški dela v gospodarstvu (menjalnem sektorju) in širši državi. Drugače rečeno, regresijska premica ilustrira spremembe (odstopanje) enotnih stroškov dela države, ki so nevtralne za spreminjanje internih relativnih cen (deležev na kupnih skladih), oziroma, pri desnem grafu, ki so nevtralne za spreminjanje internega tečaja, torej

tudi za realno tečajno konkurenčnost (vsaj na krajši rok). Za Slovenijo je dejansko stanje v letu 2008 označeno s SL0, medtem ko hipotetično stanje, ki upošteva zgornjo mejo za celoten obseg povečanja plač v javnem sektorju, ki bi bilo potrebno za implementacijo zakona, označeno s SL1.

Slika 2 potrjuje, da v evropskih državah višina enotnih stroškov dela v gospodarstvu (pa tudi menjalnem sektorju) »normira« enotne stroške dela v širši državi. Na dlani je, da so bili enotni stroški države v Sloveniji, če sodimo po evropskih državah, že v 2008 previsoki glede na višino stroškov dela v gospodarstvu in v menjalnem sektorju. V nobeni od analiziranih evropskih držav niso enotni stroški dela širše države odstopali od enotnih stroškov dela v gospodarstvu (menjalnem sektorju) tako močno kot v Sloveniji! Če sodimo po višini stroškov dela v analiziranih evropskih državah⁷, so bili namreč enotni stroški dela v širši državi v Sloveniji za približno 11.5% previsoki glede na višino enotnih stroškov dela v celotnem gospodarstvu; primerjava z enotnimi stroški menjalnega sektorja je še znatno manj ugodna za državo (odstopanje je še enkrat večje). Povečanje enotnih stroškov dela širše države, ki je potrebno za implementacijo plačnega zakona, bi odstopanje relativnih enotnih stroškov dela države (če sodimo po upoštevanih evropskih državah) podvojilo!

11

Ilustracija (ne)vzdržnosti stroškov dela širše države po uveljavitvi zakona je narejena še s primerjavo enotnih stroškov dela širše države in domačega produkta na prebivalca, torej razvitostjo gospodarstva. Če predpostavimo, da so produkti javnega sektorja med (približno enako razvitimi) državami Evrope podobni, je pričakovati, da so (pri enaki zaposlenosti in kvaliteti storitev) tudi ustrezni enotni stroški dela javnega sektorja podobni. Zato je na sliki 3 ilustriрана velikost enotnih stroškov dela v javnem sektorju glede na razvitost (velikost domačega produkta na prebivalca).

Tudi analiza enotnih stroškov dela države po razvitosti države potrjuje, da so v Sloveniji enotni stroški dela v širši državi že v 2008 (ob uveljavitvi plačnega zakona) bili nad primerljivimi stroški dela širše države v evropskih državah, manj in bolj razvitih od Slovenije; (za 9% so presegli enotne stroške dela v državah s podobno razvitostjo, oziroma so bili za 9% višji kot je pričakovati v Evropi pri razvitosti, kakršno ima Slovenija). Tudi v tej primerjavi je odstopanje enotnih stroškov dela širše države (od evropsko »normirane« ravni) v Španiji podobno kot v Sloveniji. Implementacija plačnega zakona bi odstopanje enotnih stroškov dela v širši državi od, za razvitost Slovenije, »normalnih« povečala na do 30%.

Zaposlenost. Odstopanja relativnih enotnih stroškov dela širše države (tako glede na enotne stroške dela celotnega gospodarstva in menjalnega sektorja kot glede na razvitost države) od vrednosti, ki so vzdržne v gospodarskem eksternem okolju, torej »normalne« v evropskih

⁷ Glede na prikazano regresijsko premico.

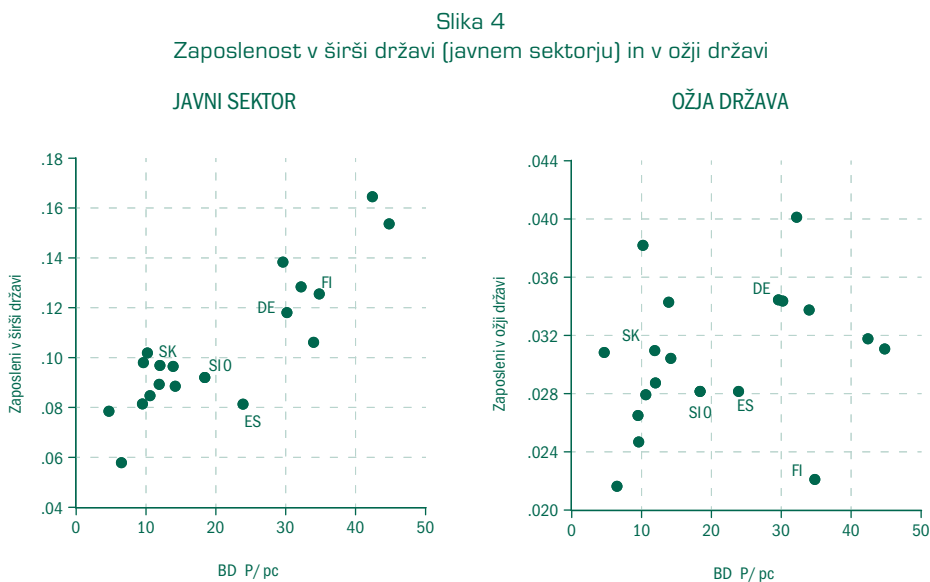
gospodarstvih, je tako veliko, da bi morala ekonomska politika na kratek rok, zaradi kriznega fiskalnega prilagajanja, povečanja v obsegu plač, ki jih generira implementacija plačnega zakona, razdrobiti in raztegniti v času, na daljši rok pa bi morala z reorganizacijo javnega sektorja potencialno zmanjšati zaposlenost in tako znižati celotne stroške javnega sektorja in tako preprečiti opazno poslabšanje fiskalnega stanja. Predpostavki za učinkovito reorganizacijo (opazno zmanjšanje) zaposlenosti v javnem sektorju sta dve: prvič, da zatečena zaposlenost to sploh omogoča in, drugič, da je to mogoče narediti pri zadrževanju vsaj nespremenjene kvalitete javnih storitev.

12

Na slikah 4 in 5 je prikazana zaposlenost v širši državi skupno, ter v treh osnovnih segmentih, torej v ožji državi, v šolstvu in v zdravstvu. Zaposlenost je izražena z deležem zaposlenih v ustreznem segmentu širše države v celotnem prebivalstvu države. Prikazane so vrednosti za isti vzorec evropskih držav (in Švico), za katere je narejena primerjava enotnih stroškov dela v javnem sektorju.

Zaposlenost (kot delež celotne populacije) držav je prikazana glede na njeno razvitost. Vsaka točka na grafikonu potemtakem predstavlja zaposlenost in razvitost posamezne evropske države (v letu 2008).

Trdimo lahko, da sliki 4 in 5 ne razkrivata nič bistveno novega. Osnovni sklepi so zelo podobni tistim iz leta 2001, navedenih v omenjeni analizi.

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Zaposlenost v širši državi in ožji državi; zaposlenost izražena z deležem celotnega prebivalstva v 2008; BDP/pc: domači produkt na prebivalca v 1000 evrov; širša država obsega ožjo državo, šolstvo in zdravstvo; države: Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Nemčija (DE), Estonija, Španija (ES), Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Romunija, Slovenija (SL), Slovaška (SK), Finska (FI), UK, Švica

Slika 4 kaže, da je celotna zaposlenost v javnem sektorju (skupen delež zaposlenih v ožji državi, šolstvu in zdravstvu je 0.92) v Sloveniji ni prevelika glede na njeno razvitost. Od bolj razvitih gospodarstev je zaposlenost manjša le v Španiji, v nekaterih državah, na primer, na Finskem, pa je zaposlenost v javnem sektorju celo za preko 30% večja kot v Sloveniji. Istočasno ima skoraj polovica prikazanih manj razvitih evropskih držav po zaposlenosti večji javni sektor kot Slovenija. Ti podatki očitno ne kažejo, da bi bilo veliko potrebno povečanje obsega plač zaradi implementacije plačnega zakona, možno enostavno nevtralizirati z reorganizacijo (zmanjšanjem) zaposlenosti. Saj bi takšna reorganizacija zahtevala znatno odstopanje (navzgor) v učinkovitosti javnega sektorja v Sloveniji v primerjavi z evropskimi državami, ali pa končala v opaznem zmanjšanju kvalitete storitev.

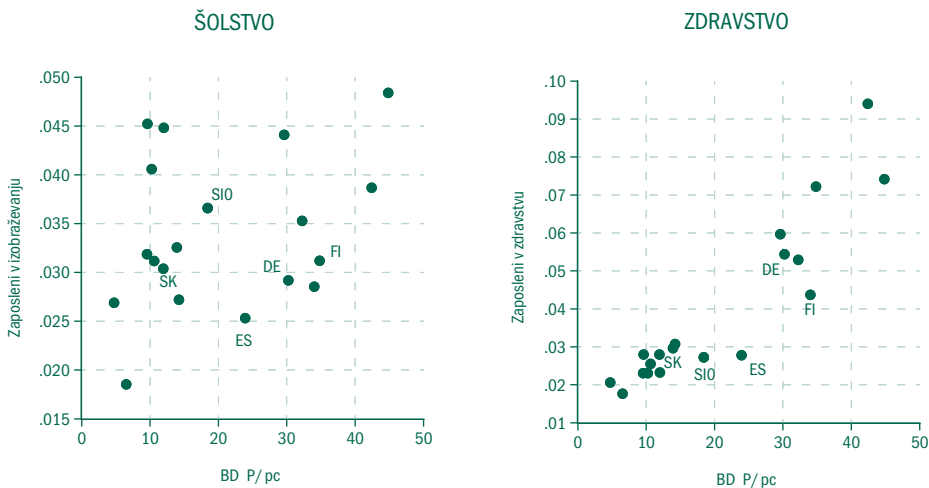
13

Dodaten problem je, da je struktura zaposlenosti po segmentih javnega sektorja zelo različna. To ilustrira že zelo groba primerjava grafikonov zaposlenosti za ožjo državo (slika 4), šolstvo (slika 5) in zdravstvo (slika 5).

Zaposlenost v ožji državi je malo pod povprečjem evropskih držav, ne glede na to, če upoštevamo kriterij razvitosti držav. Od razvitih držav ima enako veliko ožjo državo Španija, Finska pa bistveno manjšo. Vse ostale bolj razvite države pa imajo, tako kot tudi večina (razen treh) od Slovenije manj razvitih evropskih držav, večjo zaposlenost v ožji državi (večji delež celotnega prebivalstva)!

Podobna je situacija v zdravstvu, kjer imajo bolj razvite države, razen Španije, bistveno večji delež zaposlenega prebivalstva. Pa tudi od držav, ki so manj razvite od Slovenije, jih ima približno polovica nekaj več zaposlenih v zdravstvu kot Slovenija.

Slika 5
Zaposlenost v šolstvu in zdravstvu

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Zaposlenost v zdravstvu in šolstvu; zaposlenost je izražena v deležu celotnega prebivalstva v 2008; BDP/pc: domači produkt na prebivalstva v 1000 evrov; države: Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Nemčija (DE), Estonija, Španija (ES), Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Romunija, Slovenija (SL), Slovaška (SK), Finska (FI), UK, Švica

Z mislijo o reorganizaciji zaposlenosti, kot rešitvi težav z implementacijo novega plačnega zakona, bi se lahko ekonomska politika ukvarjala le v šolstvu, kjer je Slovenija po zaposlenosti na meji segmenta 30% evropskih držav z najvišjo zaposlenostjo. Tudi znatno bolj razvite države, kot na primer, Finska in Nemčija, imajo v šolstvu opazno manj zaposlenih (na število prebivalcev)!

Sklep. Če pustimo ob strani siceršnje naravo (togost, nasilno poenotenje in zmanjšanje vzpodbud) sistema, ki ga uvaja nov plačni zakon, je potrebno poudariti, da predstavlja povečanje plač, ki ga zahteva implementacija zakona, resen kratkoročen in še bolj dolgoročen problem ekonomske politike. Zaradi krize je kratkoročen problem še opazno večji, saj implementacija plačnega zakona bistveno povečuje breme pospešenega izboljševanja fiskalnega stanja, ki ga diktira EU Komisija in trgi javnega dolga. Dolgoročen problem izvira iz dejstva, da implementacija odpravljanja razlik, zelo povečuje relativne enotne stroške dela v širši državi, čeprav so bili ti že v 2008 opazno nad v evropskih državah, »normalno« ravno relativnih stroškov dela v javnem sektorju! Dolgoročen problem (zaradi medsektorskega prelivanja kupnih skladov-zmanjšanja konkurenčnosti tržnih sektorjev, vključno z internim zmanjšanjem realne tečajne konkurenčnosti), ki ga generira povečanje enotnih stroškov dela širše države (zaradi novega plačnega zakon) ni mogoče v večji meri rešiti z reorganizacijo (zmanjšanjem) obsega zaposlenosti v javnem sektorju,

pri vsaj nespremenjeni kvaliteti storitev, saj je delež prebivalstva, ki je zaposlen v celotni širši državi, malo pod mediano ustreznega deleža evropskih držav. Nekatere strukturne poteze so seveda koristne, vendar ne rešujejo omenjenega vprašanja povečanja obsega plač. Za implementacijo zakona bi bilo predvsem smiselno povečanja plač, ki so potrebna, bistveno bolj razdrobiti in razvleči v prihodnost tako, da bi bila ustrezna letna povečanja enotnih stroškov dela v javnem sektorju istega reda velikosti kot so v povprečju EU. Tako spremenjena implementacija plačnega zakona bi potemtakem morala trajati približno 10 let!

OŽIVLJANJE POVPRÁŠEVANJA IN GOSPODARSKE AKTIVNOSTI; ZASTOJ V ODPRÁVLJANJU FINANČNIH PASTI

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

16

Dolgoročna dinamika končnega trošenja se krepi; pričakovanja kažejo, da se bodo ugodna gibanja nadaljevala tudi v bližnji prihodnosti. Ugodni trendi v trgovinski menjavi so se avgusta nadaljevali, izvoz do avgusta je bil za 13.3, uvoz pa za 12.5 odstotkov večji kot lani. Slovenija je po nadpovprečnem lanskem padcu preseгла napovedano svetovno ekspanzijo za letošnje leto. Gospodarska klima je ob majhnih mesečnih nihajih ustaljena, vendar je tudi oktobra še močno zaostajala za dolgoletnim povprečjem. Podobno ustaljena so pričakovanja. Optimizem prevladuje v predelovalnih dejavnostih in trgovini na drobno, pesimizem pa v gradbeništvu in storitvah. Gospodarska klima v EU se popravlja.

Industrijska produkcija se je, predvsem zaradi rasti v predelovalnih dejavnostih, avgusta povečevala še hitreje kot dotlej. Med članicami EU27, za katere so podatki, se je industrijska produkcija v avgustu v primerjavi z letom prej povečala v osemnajstih, zmanjšala pa v treh. Kriza v gradbeništvu se še pogloblja, slabo gre tudi turizmu, posebno domačemu. Trendi v prevozu potnikov se močno razlikujejo. Padec zaposlenosti v družbah je bil skromen, pri zasebnikih, ki sicer zaposlujejo manj kot 10 odstotkov vseh, pa velik. Septembrsko znižanje registrirane brezposelnosti je predvsem sezonsko; tretjino na novo prijavljenih prispeva konec zaposlitev za določen čas, vse večji pa je tudi odliv brezposelnih med zaposlene. Stopnja anketne brezposelnosti v evro območju še naprej počasi raste, visoka je tudi v ZDA.

Oktobra so se cene povečale, bolj dolgoročna rast pa se je zmanjšala. Dinamika cen med skupinami se precej razlikuje; indeksa cen blaga in storitev sta se gibala povsem nasprotno; blago se je dražilo, storitve pa cenile. Proizvajalčeve cene se septembra niso spremenile, njihova bolj dolgoročna dinamika je višja kot pri življenjskih potrebščinah; razkorak je posledica počasnejšega gibanja cen storitev in hitrejše rasti cen na izvoznih trgih. V naslednjih mesecih ni pričakovati umirjanja rasti cen blaga v trgovini na drobno, prej obratno! Svetovne cene surovin so se v zadnjem mesecu močno povečale, dolarske še bolj kot evrske. Medletna rast povprečne plače v gospodarstvu se povečuje, še zlasti v predelovalni dejavnosti; povečanje dolgoročne rasti in razlike med celotnim gospodarstvom in predelovalno dejavnostjo so v znatni meri posledica povečevanja števila plačanih ur.

Septembra se je zmanjšal davčni donos tako pri neposrednih davkih in ostalih prihodkih kakor tudi pri posrednih davkih; donos pa je bil pri obeh večji kakor v istem mesecu lani, zmanjšanje pa je bilo manjše od sezonskega. Davčni donos se navkljub nihajem navzdol dolgoročno še naprej počasi krepi. Po dolgoročni dinamiki najbolj zaostaja davek od dohodka pravnih oseb, zaostajanje dohodnine pa je rezultat drugačnega timinga vplačila dohodnin. Krediti so se avgusta zmanjšali, vendar je bolj dolgoročna dinamika ostala relativno visoka. Padec kreditov je posledica krčenja kreditov podjetjem, saj so krediti prebivalstvu porasli. S stanovanjskimi krediti banke preurejajo aktivo; zapirajo kredite gradbenim podjetjem in kreditirajo kupce stanovanj. Depoziti so avgusta mirovali, medletna rast depozitov se je zmanjšala. Obrestne mere posojil prebivalstvu se počasi povečujejo, posojilne obrestne mere za podjetja se v zadnjih dveh mesecih niso spremenile. Tudi depozitne obrestne mere mirujejo. Tekoča plačilna bilanca je bila avgusta pozitivna. Zmanjševanje primanjkljaja na tekočem računu je posledica zmanjšanja primanjkljajev na računih faktorskih storitev in tekočih transferjev. Neto zunanji dolg se je do julija povečeval; obveznosti do tujine se zmanjšujejo počasneje kot terjatve.

17

* * *

REVIVAL OF DEMAND AND ECONOMIC ACTIVITY; DEAD-LOCK IN SUPPRESSION OF FINANCIAL PROBLEMS

Long-run dynamics of final demand strengthened. Expectations indicate that such trends might continue in the near future. Favorable trends in foreign trade persisted; until August, exports increased for 13.3 percent, imports for 12.5 percent. After more than average decline in 2009, the revival of foreign trade exceeds predicted world trade expansion for 2010. Business climate in October was stable despite monthly fluctuations but remained well below long run averages. Expectations are also stable. Optimism prevails in manufacturing and retail trade while pessimism abounds in construction and services. Business climate in EU has been improving.

Industrial production enhanced in August, particularly due to growth in manufacturing. Production increased in eighteen and decreased in three among EU27 countries with available data. The crisis in construction deepened, the situation in tourism, particularly domestic, is also not bright. Trends in transportation branches differ. Reduction of employment in companies was rather modest while the fall of employment in a much smaller sector of self-employed was large. The drop of unemployment rate in September was predominantly seasonal; one third of new jobseekers were created by termination of employment for fixed terms. The outflow of registered jobseekers to new jobs increased as well. The unemployment rate in euro area continues growing; it is very high also in the USA.

18

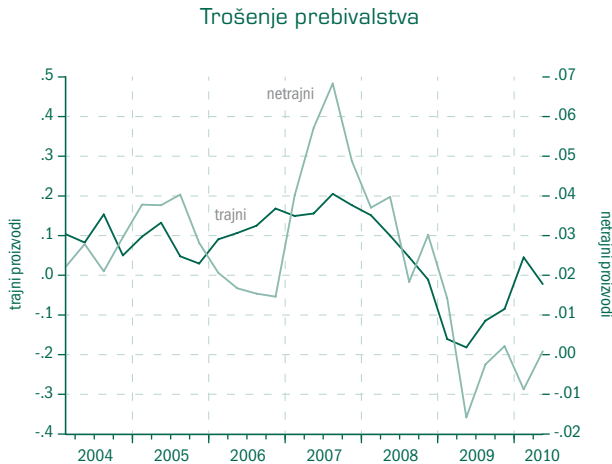
Retail sale prices increased in October while longer run dynamics decreased. The price dynamics among sectors differ considerably; prices of goods going up, prices of services down. Producer prices remained unaltered; their longer run dynamics exceeds the dynamics of retail sale prices; the gap is due to slower growth of prices of services than goods, and faster growth of export prices than domestic prices. No slowdown in retail sale prices can be expected. The opposite is more likely. World raw material prices increased significantly in the last month, dollar prices even more than euro prices. Yearly growth of average wage enhanced, particularly in manufacturing; both growth and difference between manufacturing and economy at large can be explained by the growth of working hours.

In September, public revenues both of direct and indirect taxes dropped; but revenues were larger than a year ago and reduction lagged behind normal seasonal reduction. Credits decreased in August, with the longer run dynamics remaining relatively high. The drop of credits was caused by diminished credits to non-financial business sector; credits to population, particularly for housing increased. The banks are restructuring their assets decreasing their credits to construction companies and replacing them with credits to households. Deposits of companies and households did not change, yearly rate of growth however decreased. Interest rates for loans to households have been gradually rising while they have remained unaltered for loans to business sector. The interest rates for deposits have also not changed. Current account balance in August was positive. The reduction of current account deficit in 2010 is a product of lower deficit on the income account and on the account of current transfers. Net external debt was increasing until June with the liabilities declining slower than the claims.

AGREGATNO POVPRÁŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Okrepitev bolj dolgoročne dinamike končnega trošenja

Podatki omogočajo oceno mesečne dinamike končnega trošenja do julija. Domače trošenje se je julija zmanjšalo za 2.1%. Vendar pozitivna bolj dolgoročna dinamika (2.7% pri impulznem trendu) kaže, da je bilo tekoče zmanjšanje predvsem enkratne narave.

Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Realne vrednosti komponent trošenja prebivalstva; medletne stopnje rasti

Julija so se zmanjšale vse tri komponente domačega končnega trošenja.

Trošenje prebivalstva se je zmanjšalo najmanj, za 1%. Navkljub temu je bila bolj dolgoročna rast še vedno opazno velika (impulzni trend je naraščal po 2.4% na letni ravni). Dinamiko trošenja prebivalstva na izhodu iz krize natančneje pojasnjuje spreminjanje strukture tekoče in investicijske porabe prebivalstva. Še zlasti, ker stanovanjski krediti v tretjem četrtletju 2010 naraščajo že zelo hitro. V krizi je bil padec trošenja prebivalstva neprimerno večji pri trošenju trajnih dobrin, saj so v sredini leta 2009 medletne stopnje padle do okoli -20%, medtem ko se je pri netrajnih dobrinah trošenje skrčilo za največ okoli -1.5%. Sredi leta 2010 se je dinamika obeh vrst trošenja že gibala okoli 0. Istočasno pa nakup nepremičnin-stanovanj, ki se je v 2009 več kot razpolovil, v letošnjem letu narašča po visokih medletnih stopnjah.

Za dinamiko trošenja prebivalstva je v sedanjí fazi okrevanja očitno ključna pospešitev trošenja trajnih dobrin, saj je trošenje netrajnih relativno malo zaostalo, nakupi nepremičnin pa so se po lanski krizi že opazno popravili (slika)!

Investicije v osnovna sredstva so se julija skrčile za 3.3%, vendar je tudi pri investicijskem povpraševanju bolj dolgoročna dinamika ostala pozitivna (rast impulznega trenda je presegla 2.5% na letni ravni). Ker je bila istočasno medletna rast negativna, pomeni, da je bilo julijsko zmanjšanje posledica enkratnih-slučajnih vplivov.

Transakcije na trgu novih stanovanj

Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Število transakcij na trgu novih stanovanj v četrtletju

20

Materialno trošenje države za blago in storitve se je julija najbolj skrčilo (za 7.7%), vendar je tudi pri njem bolj dolgoročna (trendna) dinamika še vedno krepko pozitivna. Negativna medletna stopnja zato tudi pri trošenju države kaže, da je bil julijski padec predvsem posledica enkratnih vplivov, kar je pri materialnem trošenju države pogosto.

Podatki o izvoznem trošenju segajo do avgusta, ko se je izvoz trendno ponovno močno okreplil. Tekoča (mesečna) dinamika je pri izvozu v poletnih mesecih praviloma (sezonsko) negativna, zato je povečanje medletne dinamike v avgustu (s 14.7 na 22.4%) ključno za ugodno oceno dinamike izvoznega povpraševanja.

Kako kaže bližnji dinamiki končnega povpraševanja ?

Pričakovana dinamika izvoznega povpraševanja je že nekaj mesecev na ravni dolgoletnega povprečja (in opazno nad ustrezno dinamiko v EU); ker ni omembe vrednih nihanj v pričakovanjih, je verjetno nadaljevanje dosedanje hitre rasti izvoznega trošenja tudi do konca leta.

Če sodimo po pričakovanjih v trgovini in storitvenih dejavnostih, se bo trošenje prebivalstva do konca leta (zelo) počasi krepilo. Tako pričakovanja v trgovini kot v storitvenih dejavnostih namreč stagnirajo na ravni, ki so jo dosegla že pred nekaj meseci (v trgovini so na dolgoletnem povprečju, v storitvenih dejavnostih pa opazno pod).

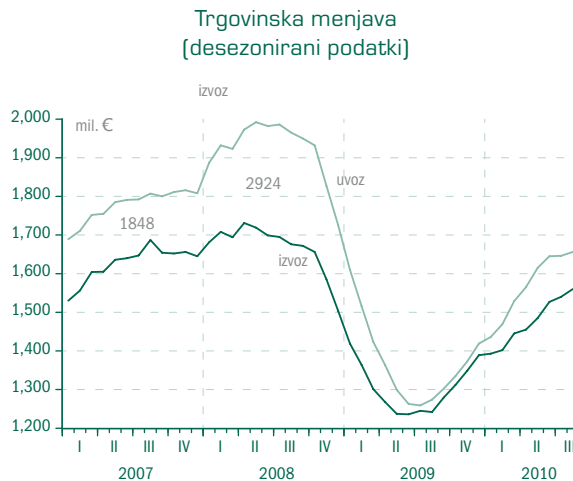
Pri investicijah so kratkoročna pričakovanja v gradbeništvu še znatno pod dolgoletnim povprečjem in stagnirajo, tako da ni pričakovati pospešitve tega dela investicijskega povpraševanja. Investicijsko povpraševanje zaradi vlaganj v opremo in razširitev kapacitet pa se bo začelo krepiti. Izkoriščenost kapacitet predelovalne dejavnosti je sicer še vedno le okoli 77%, vendar je ocena ustreznosti proizvodnih zmogljivosti (za doseženo hitro rast izvoza) v naslednjih dvanajstih mesecih že na enaki ravni kot v letih 2003–2005 (in večja kot v EU), saj delež anketiranih, ki ocenjuje, da so proizvodne zmogljivosti še ustrezne, le še za okoli 15% vseh anketiranih (na začetku tega leta je bilo ustrezno preseganje še 45% anketiranih) presega delež tistih, ki ocenjujejo, da so zmogljivosti premajhne.

21

2. Avgusta so se ugodni trendi v trgovinski menjavi nadaljevali

Avgusta je bil dosežen izjemen medletni skok izvoza, za katerim je zaostajal tudi sicer znaten skok uvoza. Trgovinska bilanca je bila kljub temu negativna, primerjalno zaradi velikega primanjkljaja v lanskem avgustu.

V avgustu je skupni slovenski izvoz znašal 1291 milijonov € (kar 22,5% več kot avgusta 2009), uvoz je bil 1411 milijonov € (13,2% več kot avgusta lani), kar da primanjkljaj 120 milijonov € oziroma 91,5% pokritost uvoza z izvozom. V menjavi z EU je bila odprema blaga 865 milijonov € (22,8% več kot v leto prej), prejem blaga 1125 milijonov € (13,3% več), kar pomeni primanjkljaj 260 milijonov €. V menjavi z nečlanici EU je bil avgusta izvoz 426 milijonov € (22,0% več kot avgusta lani), uvoz 286 milijonov € (12,9% več kot lani), kar pomeni presežek 140 milijonov €.

Vir: SURS, lastni izračuni

V letošnjih osmih mesecih skupaj je bil celotni izvoz 11741 milijonov € (13,3% več kot v enakem obdobju lani), celoten uvoz 12390 milijonov € (12,5% več), kar da blagovni primanjkljaj 649 milijonov €. Pri tem je znašala odprema blaga v EU 8416 milijonov € (16,4% več kot v enakem obdobju lani), prejem blaga iz EU 9726 milijonov € (13,2% več kot lani), kar da primanjkljaj 1310 milijonov €. V menjavi z nečlanici EU je bil izvoz v osmih mesecih 3326 milijonov € (6,2% več kot v enakem obdobju 2009), uvoz 2664 milijonov € (9,8% več kot pred letom dni), kar da presežek 662 milijonov €.

22

Po podatkih projekta LINK OZN in Univerze Toronto iz oktobra 2010 je predvidena 10.3% rast obsega svetovne zunanje trgovine v letu 2010. Vrednostno naj bi izvoz porasel za 12,1%, uvoz za 10,5%. To pomeni, da Slovenija v prvih osmih mesecih presega povprečno svetovno dinamiko, bolj pri izvozu kot uvozu. Upoštevati je potrebno, da gre pri slovenskih 13,3% rasti izvoza in 12,5% rasti uvoza za vrednosti, in da pri tem ne gre spregledati učinka krepitve € v zadnjih mesecih. Nasprotno pa je napovedana rast svetovnega produkta 3,6% večja od napovedi za Slovenijo, ki le malo presega 1%.

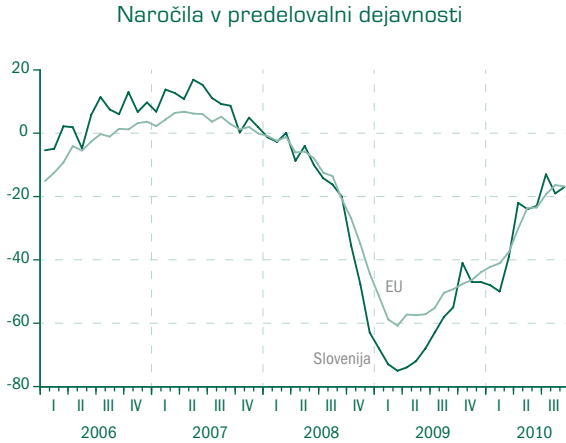
3. Gospodarska klima praktično ustaljena

Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) se je kazalnik gospodarske klime v oktobru znižal za eno odstotno točko glede na predhodni mesec, od oktobra lani pa je višji za 5 odstotnih točk, hkrati pa je njegova vrednost še naprej za 8 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja.

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih v oktobru je bila za dve odstotni točki višja kot septembra, glede na oktober lani je bila njegova vrednost višja za 18 odstotnih točk, glede na dolgoletno povprečje pa prav tako višja in sicer za 6 odstotnih točk. Pričakovanja za naslednje tri mesece so večinoma ustaljena, saj sta se glede na predhodni mesec zvišala le kazalnika pričakovane cene in pričakovano skupno povpraševanje. Izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti je bila v oktobru 2010 79-odstotna, kar je za 0,9 odstotne točke več kot v juliju 2010, za 6,7 odstotne točke več kot oktobra lani in za 2,2 odstotni točki pod dolgoletnim povprečjem. Kazalniki konkurenčnega položaja so se v oktobru v primerjavi z julijem 2010 znižali, saj sta se kazalnika konkurenčnega položaja na trgih držav članic EU in konkurenčnega položaja na trgih zunaj EU znižala, prav tako kot tudi kazalnik konkurenčnega položaja na domačem trgu. Obseg novih naročil v primerjavi z julijem 2010 se je prav tako znižal in sicer za 2 odstotni točki. V oktobru je kot glavni omejitveni dejavnik v proizvodnji najpogosteje navedeno nezadostno domače povpraševanje, nezadostno tuje povpraševanje, negotove gospodarske razmere, neporavnane obveznosti iz poslovanja ter finančne težave.

Zaupanje v storitvenih dejavnostih ponovno plahni, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v oktobru za 3 odstotne točke nižja kot predhodni mesec, hkrati pa je za 30

odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z oktobrom lanskega leta pa je bila njegova vrednost nižja za 9 odstotnih točk.

Vir: Eurostat

23

Na nizki ravni ostaja zaupanje v gradbeništvu, saj je zaupanje v tem sektorju v oktobru v primerjavi s predhodnim mesecem enako, v primerjavi z lanskim oktobrom višje za 5 odstotnih točk, hkrati pa kar za 45 odstotnih točk nižje od dolgoletnega povprečja. Pričakovanja za naslednje tri mesece so neugodna. Glavna omejitvena dejavnika v gradbeništvu v oktobru sta bila nezadostno povpraševanje, s čimer se je spopadalo 52% gradbenih podjetij, in velika konkurenca v panogi, kar je kot omejitev navedlo 57% podjetij.

Ankete SURS-a kažejo, da se je zaupanje v trgovini na drobno v oktobru 2010 glede na predhodni mesec okrepilo za 1 odstotno točko, glede na oktober lani pa je bil kazalnik višji za 22 odstotnih točk. V oktobru je bil delež trgovskih podjetij, ki pravijo, da je povpraševanje nizko, 43%, kar 48% podjetij je kot omejitveni dejavnik navedlo konkurenco v panogi, za 40% podjetij v trgovini na drobno pa so omejitve pomenili visoki stroški dela.

Gospodarska klima se je v celotni EU27 v splošnem le nekoliko popravila. Po podatkih Eurostata so se v septembru naročila v predelovalni dejavnosti glede na mesec poprej znižala za 0,4 odstotne točke, glede na september lani pa so višja za slabih 33 odstotnih točk. Glede na september so se v oktobru za 0,7 odstotne točke zvišala naročila v gradbeništvu, medtem ko so se pričakovanja v trgovini na drobno izboljšala za 5,7 odstotne točke, hkrati pa so tudi 19 točk višja kot septembra lani. Splošni poslovni optimizem se je v septembru v celotni sedemindvajseterici nekoliko dvignil in sicer za dobro polovico odstotne točke, v primerjavi z lanskim septembrom pa je višji za dobrih 18 odstotnih točk.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija višja

24

Industrijska produkcija se je povečala. Po podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v avgustu za pet odstotkov višja kot mesec prej in hkrati za skoraj 12 odstotkov višja kot v avgustu lani. Produkcija v prvih osmih mesecih letošnjega leta pa je bila za skoraj dobrih 6 odstotkov višja kot v enakem obdobju lani. Impulzni trend kaže, da se je v avgustu mesecu industrijska produkcija zviševala in sicer po stopnji 0,8% mesečno. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v avgustu enake kot v mesecu prej, v primerjavi z lanskim avgustom pa za dobrih 7 odstotkov manjše.

Dejavnost rudarstva se je v letošnjem avgustu zvišala za dobrih 7 odstotkov glede na julij, v primerjavi z avgustom 2009 pa se je rudarstvo povečalo za skoraj 40 odstotkov. V prvih osmih mesecih letošnjega leta je bila dejavnost rudarstva za dobrih 9 odstotkov višja kot v enakem obdobju lanskega leta.

Aktivnost v predelovalnih dejavnostih se je glede na mesec poprej v avgustu letos zvišala za 5,2%, glede na avgust 2009 pa se je produkcija predelovalnih dejavnosti povečala za dobrih 12%. Prav tako se je dejavnost v predelovalni industriji povečala v prvih osmih mesecih letošnjega leta glede na enako obdobje lani in sicer za slabih 7%. Tudi avgustovski impulzni trend aktivnosti predelovalnih dejavnosti kaže povečanje v vrednosti 0,86 odstotka mesečno.

V avgustu se je aktivnost sektorja oskrba z elektriko, plinom in vodo kot edina izmed industrijskih panog glede na lanski avgust zmanjšala in sicer za 0,3%, glede na predhodni mesec pa je bila produkcija tega sektorja višja za slaba dva odstotka.

Produkcija v letošnjem avgustu v primerjavi s predhodnim mesecem je bila za slabe tri odstotke višja v proizvodnji proizvodov za vmesno porabo, za skoraj poldrugi odstotek višja v proizvodnji proizvodov za investicije in za polovico odstotka višja v proizvodnji proizvodov za široko porabo. Po podatkih Eurostata se je v avgustu glede na julij industrijska produkcija v EU27 povečala za 0,8% , na območju evra pa za en odstotek. Glede na avgust lansko leto pa se je v letošnjem avgustu industrijska produkcija v EU27 povečala za 7,5%, na območju evra pa za 7,9%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v septembru glede na mesec prej padla v treh, zrasla pa v osemnajstih državah in sicer največ v Grčiji (5,6%), v Litvi in Sloveniji (5,2%) ter na Portugalskem (3,8%). Največji upad industrijske produkcije so v avgustu zabeležili na Irskem (-13,6%), na Danskem (-6,6%) in na Švedskem (-4%).

5. Močan upad domačega turističnega povpraševanja

Kriza v gradbeništvu se še naprej pogloblja. Po podatkih SURS-a je bila sicer vrednost gradbenih del, opravljenih avgusta, za nekoliko več kot 4% višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v juliju, a se je vrednost opravljenih gradbenih del se je v letošnjem avgustu v primerjavi z avgustom lani zmanjšala za več kot 12%. Na globoko krizo kaže tudi impulzni trend opravljenih gradbenih ur, katerega vrednost se že peti mesec zapored ni dvignila nad -1 in je v avgustu znašala -1,57% mesečno.

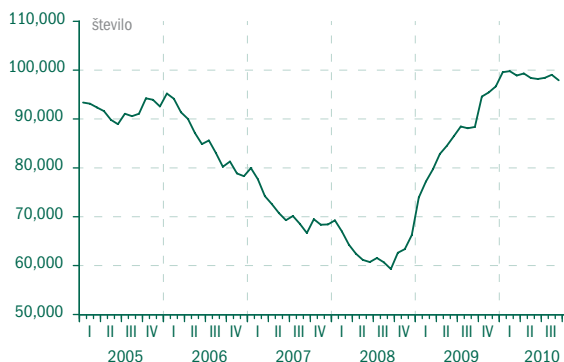
Število turističnih prenočitev se je sredi poletne sezone zmanjševalo. Julija jih je bilo za 1,7% manj kot v enakem mesecu leta 2009, vendar hkrati impulzni trend kaže, da se je skupno število prenočitev julija zviševalo po mesečni stopnji 0,36%. Na slab medletni rezultat skupnega števila prenočitev je vplival močan upad domačega turističnega povpraševanja, saj je bilo v juliju število turističnih prenočitev domačih gostov za devet odstotkov manjše kot julija 2009. Impulzni trend prenočitev domačih gostov v juliju kaže negativno rast po stopnji -0,66% mesečno. Le število prenočitev tujih gostov se je v letošnjem juliju povečalo in sicer za dobre štiri odstotke glede na enak mesec v lanskem letu.

Podatki SURS-a o transportu za avgust kažejo, da je bilo v javnem cestnem prevozu prepeljanih za 3% manj, v zračnem prevozu pa za dobrih 9% več potnikov kot v avgustu lani, število opravljenih potniških kilometrov je bilo v javnem cestnem prevozu za slabih pet odstotkov manjše, v zračnem prevozu pa za 3,2% večje. V cestnem mestnem prevozu je bilo avgusta prepeljanih za slabo četrtino več potnikov kot v istem mesecu 2009. Potniški promet na brniškem letališču se je v letošnjem avgustu glede na avgust lani povečal za dobrih 5%. V pomorskem prevozu je bilo v avgustu prepeljanega za 4,5% več blaga, opravljenih tonskih kilometrov pa je bilo za dobro petino več kot avgusta lani. V avgustu 2010 je bilo glede na enak mesec lani v register vpisanih 7,5% manj prvič registriranih cestnih motornih vozil, med njimi za dobre 3% manj osebnih avtomobilov.

6. Običajno septembrsko znižanje brezposelnosti

Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v avgustu zmanjšalo na 933010 oziroma za 1294 oseb glede na mesec prej, glede na lanski avgust pa se je število zmanjšalo za 0,9%. V avgustu je bilo v Sloveniji 833978 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na julij se je število delovno aktivnih zmanjšalo za 1920 oseb ali 0,2%, glede na avgust lanskega leta pa se je to število zmanjšalo za 2,3%. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v avgustu slabih 92% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od avgusta lani zmanjšalo za 1,5%. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na avgust 2009 zmanjšalo kar za 9,1%. Med samozaposlenimi pa je bilo 60% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v samem mesecu avgustu povečalo za 503, od avgusta lani pa se je to število povečalo za 1,9%. Število kmetov se je v avgustu glede na julij zmanjšalo za 48, glede na avgust lanskega leta pa se je zmanjšalo za 11,8%.

Iskalci dela

Vir: SURS

26

Po podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji v septembru 2010 registriranih 97908 brezposelnih oseb, kar je za 1124 oseb oziroma 1,1% manj kot v avgustu ter za 10,8% več kot septembra lani. V septembru se je na novo prijavilo 9113 brezposelnih oseb, kar je dobro četrtino več kot avgusta in 2,9 % manj kot v lanskem septembru. Med na novo prijavljenimi je bilo slabih 15% iskalcev prve zaposlitve, slaba četrtina trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter dobra tretjina brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas.

V septembru se je število brezposelnih, ki so se zaposlili, precej povečalo. Od 10237 brezposelnih oseb, ki jih je ZRSZ odjavil iz evidence, se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo dve tretjini, največ na račun večjega zaposlovanja v predelovalnih dejavnostih, izobraževanju in trgovini, veliko, slabih devet odstotkov, pa je bilo tudi samozaposlitev. Glede na lanski september je bilo zaposlitev več za dobro petino.

Po podatkih Eurostata je bila avgusta stopnja brezposelnosti na območju evra (EA16) 10,1%, kar je za 0,4 odstotne točke več kot v lanskem avgustu. V celotni evropski sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v avgustu 9,6% in se je glede na enak mesec lani povečala za 0,4 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v avgustu 2010 v EU27 23,1 milijona brezposelnih oseb, od tega 15,9 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v avgustu 2010 najnižjo stopnjo brezposelnosti zabeležili na Nizozemskem (4,5%) in v Avstriji (4,3%), najvišjo pa v Latviji (19,5%) in Španiji (20,5%).

Stopnja brezposelnosti še naprej ostaja visoka tudi v ZDA, kjer je v avgustu 2010 znašala 9,6%, kar je za 0,1 odstotne točke več kot mesec poprej.

CENE IN PLAČE

7. Rast cen še naprej nespremenjena, piškava pri storitvah in opazna pri blagu

Oktober so se cene tekoče povečale za 0.1%, bolj dolgoročna rast pa se je zmanjšala na 1.9%.

Dinamika cen se je med skupinami proizvodov tudi oktobra precej razlikovala. Že agregatna indeksa cen blaga in storitev sta se gibala povsem nasprotno, vendar v skladu z dinamiko končnega povpraševanja in aktivnosti; blago se je podražilo za 0.5%, storitve pa so se pocenile.

Povečevanje cen so poganjali sezona (pri obleki in obutvi in izobraževanju), cene energentov, predvsem derivatov (pri skupini prevozov in stanovanja) in endogene spremembe (pri prevoznih sredstvih ter gostinskih in nastanitvenih storitvah). K skupnemu indeksu je največ prispevala rast cen novih kolekcij v skupini obleke in obutve (0.4 odstotne točke).

Tudi pri zniževanju cen je bil prispevek sezone opazno velik; najbolj pomembni sta bili pri sezonskem zniževanju cen pocenitev počitnic v paketu, ki je znižala cene skupine rekreacija in kultura, ter znižanje cen zelene tržnice, ki je stisnilo cene hrane. Endogeno so se cene zniževale predvsem pri skupini stanovanjske opreme (pri malih gospodinjskih aparatih ter tekstilu za gospodinjstva). Skupno inflacijo je najbolj zmanjšala pocenitev počitnic v paketu (k znižanju je prispevala 0.3 odstotne točke).

Povečanje harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin (to je v EU primerljiv indikator inflacije) je bilo 0.1% (enako kot pri življenjskih stroških), medletna rast pa 2.1%, torej nekaj več kot v evro območju, kjer je bila 1.9%. Podatek o osnovni inflaciji, ki meri povečanje cen brez vpliva sezonskih produktov hrane in cen energentov je dostopen do septembra. Še naprej je dolgoročna rast osnovne inflacije zelo umirjena (medletna rast je samo 0.2%) in nižja kot v evro območju (kjer je osnovna inflacija septembra dosegla 1%).

Inflacija (harmoniziran indeks življenjskih stroškov)

Vir: Eurostat

Objavljen je podatek o cenah stanovanj v tretjem četrtletju letos. Cene za stara in nova stanovanja so prikazane na sliki, indeksi cen so preračunani na 2007/II kot bazo (100). Na dlani je, da se je po odboju cen konec 2009 raven cen dvignila na raven približno enako ravni v prvem četrtletju 2007, torej ravni, ki je dosežena tik preden je stanovanjski boom začel poganjati cene opazno (za približno 15%) višje.

Cene stanovanj

Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Indeks z bazo v 2007/II=100

Proizvajalčeve cene se septembra niso spremenile. Navkljub obračanju dinamike je bolj dolgoročna dinamika proizvajalčevih cen je še višja kot pri cenah življenjskih potrebščin

(septembra so bile proizvajalčeve cene za 3.2%, življenjskih potrebščin pa za 1.9% višje kot pred letom dni). Takšen razkorak v rasti je predvsem posledica opazno počasnejšega gibanja cen storitev (zaradi še vedno piškavega povpraševanja po storitvah), saj so se življenjski stroški blaga v letu dni povečali za 3%. Dodaten razlog za odstopanje proizvajalčevih cen je tudi opazno hitrejša rast proizvajalčevih cen na izvoznih trgih, tam so se cene domačih proizvajalcev povečale v letu dni za 3.6%, na domačem trgu pa le za 2.8%.

Kakšna so najnovejša cenovna pričakovanja? Ker se bo po pričakovanjih zelo slabotna aktivnost storitvene dejavnosti nadaljevala, v naslednjih nekaj mesecih ni pričakovati opaznega premika cen storitev. Delež anketiranih ponudnikov storitev, ki pričakuje povečanje cen, še vedno za 5% vseh anketiranih zaostaja za deležem, ki pričakuje zmanjšanje, kar ostaja opazno nižje od dolgoletnega povprečja (vendar za pol višje kot lani v istem času). Ker se je pričakovano povpraševanje v trgovini na drobno že povsem normaliziralo (je na dolgoletnem povprečju), pričakovane cene vse bolj silijo navzgor - zaradi normalizacije povpraševanja je seveda prenos pritiska proizvajalčevih cen lažji. Ker so pričakovane cene že nad dolgoletnim povprečjem, v naslednjih nekaj mesecih ni pričakovati opaznega umirjanja rasti cen blaga v trgovini na drobno, prej obratno! Še zlasti, ker so tudi cenovna pričakovanja proizvajalcev blaga nad dolgoletnim povprečjem in zaostajajo le za pričakovanji v razdobju 2006/IV-2008/II, torej v času velikega povečanja proizvajalčevih cen, ki so ga poganjale cene surovin (predvsem prehrabnih kmetijskih)!

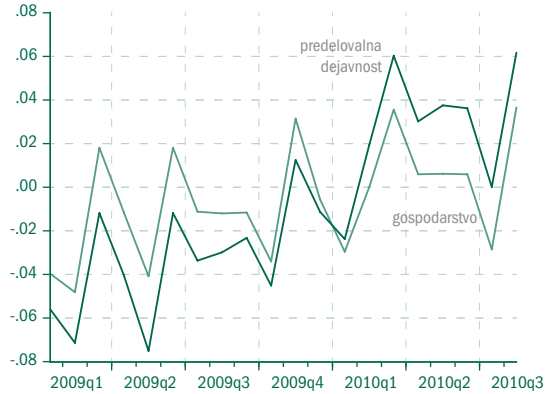
Svetovne cene surovin so se v zadnjem mesecu (od sredine septembra do sredine oktobra) močno povečale, za 5.6%. Ker se je v tem času evro okreplil, je seveda dolarski indeks porasel še opazno bolj. V zadnjem mesecu so se najbolj povečale cene neprehrabnih kmetijskih surovin (za 12.7% v evrih), najmanj pa zlato (ki se je v evrih celo malenkost pocenilo). Od lanskega septembra so se prav tako najbolj podražile neprehrabne kmetijske surovine (za 78%), najmanj pa nafta, ki se je v evrih v letu dni podražila za okoli 11%.

8. Hitro naraščanje števila plačanih ur

Bruto povprečna plača je avgusta porasla le za 0.4%., vendar se je bolj dolgoročna dinamika opazno povečala, poskočila je na s 4% v juliju na 5.1% v avgustu.

Avgusta so se povprečne plače najbolj povečale v oskrbi z električno energijo in v kulturnih dejavnostih (za preko 2.5%), najbolj pa so se zmanjšale v sektorju finančnih dejavnosti (za 4.4%). V letu dni so se razlike v povprečnih plačah še bolj povečale, v predelovalni dejavnosti so bile povprečne plače avgust že za 11% višje kot pred letom dni (torej so porasle več kot enkrat bolj od povprečja, medtem ko so se najmanj povečale v rudarstvu in širši državi (za manj kot 2%).

Plaćane ure

Vir: SURS; lastni izračuni
Opomba: Mesečne medletne stopnje rasti

30

V letošnjem letu so se medletne stopnje rasti povprečne plače v gospodarstvu opazno povečale, še zlasti povprečne plače v predelovalni dejavnosti; še januarja so bile stopnje okoli 2.5%, od marca dalje pa so stalno preko 4%. To povečanje dolgoročne rasti povprečne plače, kakor tudi razlike v rasti med celotnim gospodarstvom in sektorjem predelovalne dejavnosti, je v znatni meri posledica hitrega povečevanja števila plačanih ur, ki se je pričelo konec 2009. Pospešitev števila plačanih ur je bila še zlasti velika v predelovalnih dejavnostih, saj izvoz najmočnejše poganja prav ta sektor.

Na sliki so prikazane medletne stopnje rasti števila plačanih ur. Na dlani je, da se je v povprečju 2009 število plačanih ur tako v celotnem gospodarstvu kot v predelovalni dejavnosti hitro zmanjševalo. Še konec 2009 se je medletna rast plačanih ur zmanjševala, v celotnem gospodarstvu pa tudi v juliju letos. Na dlani je tudi, da število plačanih ur v sektorju predelovalne dejavnosti letos narašča za 3 do 4 odstotne točke hitreje kot v celotnem gospodarstvu. V avgustu je tako bila medletna rast plačanih ur v predelovalni dejavnosti 6.1%, v celotnem gospodarstvu pa 3.6%! Medletna rast povprečne plače na bruto plačano uro je bila tako v celotnem gospodarstvu 1.5%, v predelovalni dejavnosti pa 4.9%!

FINANČNA GIBANJA

9. Davčni donos se navkljub opaznim nihajem še naprej počasi krepi

Javnofinančni prihodki so se septembra zmanjšali za 2.5%, vendar se je bolj dolgoročna dinamika opazno povečala (medletna rast je bila 6%, rast impulznega trenda pa še bistveno višja). To ne čudi, saj je september davčno »sezonsko šibak« mesec.

Septembra se je zmanjšal davčni donos tako pri neposrednih davkih in ostalih prihodkih kakor tudi pri posrednih davkih, donos pa je bil pri obeh večji kakor v istem mesecu lani.

31

Neposredni davki in ostali prihodki so se zmanjšali za 1%, vendar sta se oba indikatorja bolj dolgoročne dinamike okrepila. Od pomembnejših davčnih oblik se je septembra (sezonsko) zmanjšala le dohodnina (za 7.3%), vse ostale neposredne davčne oblike so se izboljšale. Po bolj dolgoročni dinamiki (po medletnih primerjavah) pa od neposrednih davčnih oblik zaostaja za lanskim letom samo še davek od dohodkov pravnih oseb, ki je še naprej vsak mesec za približno 12 milijonov (slabo petino) manj izdaten kot v istem mesecu lani! Celotno tretje četrletje je pri neposrednih davkih zaostalo za lanskim tretjem četrletjem le zaradi drugačnega timinga vplačil dohodnine v juliju (na katerega smo že opozorili v prejšnjih GG).

Posredni davki (domači davki na blago in storitve) so se septembra zmanjšali za 5.7%. Vendar je bilo, kot rečeno, zmanjšanje manjše od sezonskega, saj sta se oba indikatorja bolj dolgoročne rasti opazno povečala! Do zmanjšanja donosa domačih davkov na blago in storitve je septembra prišlo praktično le zaradi padca davka na dodano vrednost. Ta se je zmanjšal za 24.4 milijone (skupni domači davki so se zmanjšali za 22 milijonov). Do zmanjšanja donosa davka na dodano vrednost v septembru pride skoraj vsako leto (je sezonsko), saj se donos davka na dodano vrednost nanaša predvsem na transakcije iz avgustovskega davčnega obdobja.

Bolj dolgoročna dinamika domačih davkov na blago in storitve se še naprej počasi krepi; septembra se je medletno povečal donos od obeh ključnih posrednih davčnih oblik, trošarin in davka na dodano vrednost.

10. Rast depozitov se je zaustavila

Krediti podjetjem in gospodinjstvom so se avgusta zmanjšali (za okoli 60 milijonov), vendar je bolj dolgoročna (medletna) dinamika ostala še vedno relativno visoka, namreč 3.9%. Celoten padec kreditov je bil posledica krčenja kreditov nefinančnim korporacijam (podjetjem) za skoraj 200 milijonov, saj so krediti prebivalstvu porasli za 140 milijonov.

Opazna pospešitev rasti kreditov prebivalstva je v celoti omejena na stanovanjske kredite, saj potrošniški krediti v zadnjih nekaj mesecih medletno celo padajo po nizkih stopnjah (glej slike 3 in 4 v ločenem prispevku o varčevanju prebivalstva v krizi v tej številki GG). Tudi v evro območju potrošniški krediti praktično stagnirajo. Istočasno pa stanovanjski krediti, kot smo že opozorili v predhodnih GG, pospešujejo, tako v Sloveniji kot evro območju. V Sloveniji, zaradi težav gradbenih podjetij, banke pospešeno preurejajo aktivo svojih bilanc z zapiranjem kreditov gradbenim podjetjem s kreditiranjem prebivalstva-kupcev stanovanj. Rečemo lahko, da je osnovna struktura dinamike kreditov prebivalstvu v Sloveniji sicer podobna kot v evro območju, vendar je, zaradi (v primerjavi z evro območjem) bistveno hitrejše rasti kreditiranja gradbeništva pred krizo, sedaj – na izhodu iz krize - v Sloveniji pri stanovanjskih kreditih rast opazno hitrejša!

Depoziti so avgusta mirovali, tako v sektorju podjetij kot prebivalstva. Medletna rast skupnih depozitov se je zmanjšala na 4%..

Euribor se še naprej počasi povečuje. Trimesečni euribor je od avgusta do oktobra porasel z 0.9% na 1% .

Obrestne mere posojil prebivalstvu se počasi povečujejo, predvsem pri stanovanjskih kreditih (za 0.1 do 0.2 točke na mesec v juliju in avgustu). Posojilne obrestne mere za podjetja se v zadnjih dveh mesecih (do avgusta) niso spremenile. Tudi depozitne obrestne mere mirujejo. V evro območju so obrestne mere »bolj živahne«; tako kot v Sloveniji se povečujejo obrestne mere za stanovanjske kredite (s približno enako hitrostjo), vendar (za razliko s Slovenijo) rastejo tudi obrestne mere za potrošniške kredite in depozitne obrestne mere (povečujejo se po 0.1 točke na mesec).

11. Plačilnobilančni primanjkljaj se je v avgustu spet rahlo zmanjšal

Tudi v drugem poletnem mesecu, avgustu, je bila tekoča plačilna bilanca pozitivna. Čeprav neznatno, je vendar prispevala k nadaljnji izravnavi ekonomskih odnosov Slovenije s tujino v letošnjem letu. Po osmih mesecih namreč tekoči primanjkljaj z dobrimi 100 milijoni € ne dosega niti četrte lanskega. Medletno zmanjšanje primanjkljaja je posledica znižanja primanjkljaja pri faktorskih dohodkih, kjer gre za zmanjšanje odliva, ki ga ustvarjajo tuje naložbe pri nas, in tekočih transferjih z boljšim črpanjem sredstev EU. Neto zunanji dolg pa je do julija 2010 večji, ker se obveznosti Slovenije do tujine zmanjšujejo počasneje kot terjatve. Oboje so sicer dosegle maksimum v maju 2010.

V avgustu je presežek tekoče bilance znašal 4,7 milijonov € (avgusta lani je bil primanjkljaj kar -136,4 milijonov €). Pri tem je bil blagovni primanjkljaj 84,2 milijonov € (lani 161,2 milijonov €), storitveni presežek 134,7 milijonov € (v enakem obdobju lani 125,3 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev 53,4 milijonov € (lani 65,6 milijonov €) in presežek v tekočih transferjih 7,5 milijonov € (avgusta lani primanjkljaj -34,8 milijonov €).

V osmih mesecih skupaj znaša primanjkljaj tekočega računa 109,5 milijonov €, v enakem obdobju lani pa je bil 460,3 milijonov €. Vrednosti blagovnega in storitvenega salda se po osmih mesecih skoraj da ne razlikujeta od ustreznih lanskoletnih. Letošnji blagovni primanjkljaj je bil 398,6 milijonov € (v prvih osmih mesecih lani 396,2 milijonov €), storitveni presežek 748,3 milijonov € (734,6 milijonov €). Drugače je na računih faktorskih dohodkov in tekočih transferov; letošnji primanjkljaj na računu faktorskih dohodkov je bil 396,8 milijonov € (lani 591,1 milijonov €), neto odliv tekočih transferov pa 62,4 milijonov € (lani 207,7 milijonov €).

Plačilna bilanca Slovenije
(milijoni evrov)

33

		januar - avgust		avgust	
		2009	2010	2009	2010
I.	Tekoči račun	-460,3	-109,5	-136,4	4,7
1.	Blago	-396,2	-398,6	-161,2	-84,2
1.1.	Izvoz blaga	10.464,0	11.830,9	1.064,6	1.301,4
1.2.	Uvoz blaga	-10.860,2	-12.229,5	-1.225,9	-1.385,6
2.	Storitve	734,6	748,3	125,3	134,7
2.1.	Izvoz storitev	2.850,4	2.955,9	447,4	479,3
2.2.	Uvoz storitev	-2.115,8	-2.207,6	-322,1	-344,6
3.	Dohodki	-591,1	-396,8	-65,6	-53,4
3.1.	Prejemki	401,0	590,1	43,2	72,1
3.2.	Izdatki	-992,1	-987,0	-108,8	-125,4
4.	Tekoči transferi	-207,7	-62,4	-34,8	7,5
4.1.	V Slovenijo	539,3	675,2	52,6	86,9
4.2.	V tujino	-747,0	-737,6	-87,5	-79,4
II.	Kapitalski in finančni račun	-44,1	415,7	-65,9	11,3
A.	Kapitalski račun	31,7	35,4	-2,2	-4,2
B.	Finančni račun	-75,7	380,2	-63,7	15,4
1.	Neposredne naložbe	-424,3	163,8	27,3	69,9
2.	Naložbe v vrednostne papirje	2.673,5	1.652,7	-215,6	-34,7
3.	Finančni derivativi	-7,7	-57,4	6,2	0,2
4.	Ostale naložbe	-2.452,6	-1.383,2	89,8	-16,3
4.1.	Terjatve	648,4	69,0	718,8	-234,4
4.2.	Obveznosti	-3.101,0	-1.452,1	-629,0	218,1
5.	Mednarodne denarne rezerve	135,4	4,3	28,6	-3,7
III.	Neto napake in izpustitve	504,4	-306,1	202,3	-15,9

Številke na finančnem delu plačilne bilance kažejo, kako močno je Slovenija zabredla v samo nekaj letih pred krizo, saj neto zadolženosti, ki jo je ustvarila v nekaj letih nikakor ne more zmanjšati. Kapitalski in finančni račun tako po letošnjih osmih mesecih kažeta neto povečanje zadolžitve v višini 415,7 milijonov € (v enakem obdobju lani je bilo zmanjšanje -44,1 milijonov €). Na finančnem računu je bilo v osmih mesecih letos za 163,8 milijonov

evrov priliva tujih neposrednih naložb, v enakem obdobju lani pa za 75,7 milijonov € odliva, naložb v vrednostne papirje je bilo za 1652,7 milijonov € (lani 2673,5 milijonov €), odliv po finančnih derivativih -57,4 milijonov € (-7,7 milijonov €), ostale naložbe pa so znašale -1383,2 milijonov € (v osmih mesecih lani -2452,6 milijonov €). Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so v osmih mesecih porasle za 4,3 milijone €, v enakem obdobju lani za 135,4 milijonov €.

34

Neto zunanji dolg še naprej počasi raste. Po podatkih iz Biltena Banke Slovenije za september je konec 2010 skupni bruto zunanji dolg Slovenije znašal 41359 milijonov € (maja je bil večji, 42105 milijonov €), pri čemer je javnega dolga 17089 milijonov € ali 41,3%. Terjatve Slovenije do tujine pa so konec julija znašale 29963 milijonov € (maja 31048 milijonov €), tako da je neto zunanji dolg v juliju znašal 11396, kar je za 116 milijonov € več kot je bil junija in je največji doslej.

Skupne rezerve Banke Slovenije so bile konec avgusta 2010 832,7 milijonov €, mesec prej 820,4 milijonov €. Pri tem je bilo deviznih rezerv za 430,7 milijonov €, zlata za 100,4 milijonov €, imetij pri MDS za 236,0 milijonov € in rezervne pozicije pri MDS za 60,8 milijonov €.

VARČEVANJE PREBIVALSTVA V ČASU KRIZE¹

Velimir Bole

Povzetek

35

V drugi polovici 2008 je v Sloveniji in evro območju trendna dinamika realnega trošenja prebivalstva opazno zaostala za trendno dinamiko realnega razpoložljivega dohodka in trendno dinamiko kreditov. Stopnja varčevanja se je močno povečala, v evro območju za 2 odstotni točki razpoložljivega dohodka.

Model previdnostnega varčevanja za EU kaže, da zmanjšanje pričakovanega dohodka opazno povečuje varčevanje prebivalstva in zato v času krize stiska gospodarsko aktivnost. V evro območju je bila v 2009 sedmina padca produkta neposredna posledica povečanja dolgoročnega previdnostnega varčevanja gospodinjstev, ki ga je povzročil padec pričakovanega dohodka. V času krize poteka stiskanje gospodarske aktivnosti tudi preko kratkoročnega povečanja varčevanja, zaradi večje negotovosti - povečanja nezaposlenosti. Povečanje nezaposlenosti za 1 točko v EU poveča kratkoročno varčevanje za 0.6 % razpoložljivega dohodka.

Višja socialna zaščita opazno zmanjšuje nihanje gospodarske aktivnosti, saj zmanjšuje reakcijo previdnostnega varčevanja na spremembo pričakovanega dohodka.

V krizi se je preko obeh kanalov povečanja previdnostnega varčevanja (zaradi zmanjšanja pričakovanega dohodka in povečanja nezaposlenosti) zmanjšalo agregatno trošenje za približno 1.3 %, kar je prispevalo slabo tretjino k padcu gospodarske aktivnosti (BDP) v evro območju.

Poleg omenjenih učinkov pričakovanega dohodka in negotovosti na varčevanje morajo nosilci ekonomske politike pri oblikovanju politike okrevanja upoštevati dejstvo, da Slovenija (skupaj z Avstrijo, Belgijo in Nemčijo) po stopnji varčevanja prebivalstva bistveno presega ostale države evro območja in EU.

Ključne besede: previdnostno varčevanje, trošenje prebivalstva, krediti, pričakovani dohodki

¹ Prispevek je del analize »Income expectations and household spending in distress«, ki je predstavljena na simpoziju SAZU 21. oktobra 2010, ob 10. obletnici smrti Aleksandra Bajta.

HOUSEHOLDS SAVING IN THE TIME OF CRISIS

Summary

36

In the second half of 2008, the speed of real spending lagged significantly behind that of the real disposable income, in Euro area and Slovenia. Saving rate jumped; in Euro area it increased by over 2 percentage points of disposable income, in the first half of 2009.

A model of precautionary saving is specified and estimated on the panel data, for the 2003-2009 period and EU countries. Model reveals that in crisis around 0.5 percentage points of GDP fall resulted from the increased long term precautionary saving, triggered by the drop in expected income. Short term increase in the precautionary saving caused by the increase in uncertainty (unemployment) also considerably squeezed economic activity. Model, namely, shows that increase in the unemployment rate by 1 percentage point causes short term increase in the precautionary saving by 0.6 percentage points of disposable income.

Larger social safety net decreases volatility of economic activity in the time of large shocks by mitigating reaction of precautionary saving on the expected income swings.

In the crisis, increase in the precautionary saving squeezed final demand through both (expected income and unemployment transmitted) channels by 1.3 %, that resulted in almost one third larger drop of GDP in 2009.

In preparing the policy of sustainable recovery, beside analyzed effects of the expected income and unemployment on saving, policy makers have to take into account also the fact that gross saving rate in Slovenia (like in Austria, Germany and Belgium) is considerably higher than in other countries of EU.

Key Words: precautionary savings, private consumption, credits, expected incomes

1. Uvod

V Sloveniji so se po sredini 2008, z izjemo trošenja države, zmanjšale vse komponente končnega trošenja. Tako je veliko skrčenje tujega povpraševanja močno stisnilo izvoz. Zaradi velikega zmanjšanja proizvodnje in težav z prezadolženostjo so se drastično zmanjšale zaloge in investicije v osnovna sredstva; investicijsko povpraševanje se je dodatno opazno zmanjšalo, ker so se zaustavila tudi gradbena dela na nizkih gradnjah, ki jih je poganjala država. In končno, zaustavilo se je tudi trošenje prebivalstva. Takšna struktura dinamike komponent končnega trošenja je bila v Sloveniji zelo podobna kot v celotnem območju evra, le da je bil padec pri investicijskem povpraševanju in pri izvozu v Sloveniji bistveno večji (pri investicijah v osnovna sredstva za 10.3, pri izvozu pa za 4.5 odstotne točke letne rasti²).

37

Medtem ko so pri izvoznem in investicijskem povpraševanju vsaj osnovni razlogi kontrakcije na dlani, pa je opazen padec dinamike trošenja prebivalstva manj jasen, še zlasti, ker je v 2009 prišlo (za razliko od gospodarstva) tudi do znatnega krčenja povpraševanja prebivalstva po kreditih. V teoriji je sicer znano previdnostno varčevanje, ki se spreminja zaradi sprememb toka diskontiranih pričakovanih dohodkov³. Vendar je praviloma identificiranje (ocenjevanje) takšnih povezav, še zlasti na agregatnih časovnih podatkih, težavno tako zaradi izrazito simultane gibanja dohodkov in trošenja (tako v času kot med kohortami prebivalstva)⁴ kot zaradi pričakovane narave dohodkov, ki praviloma nastopajo v vseh specifikacijah funkcije potrošnje (varčevanja), ki izvirajo iz izhodiščnega (predpostavljenega) teoretičnega modela življenjskega trošenja (maksimiranja koristnosti v celotnem življenjskem obdobju).⁵

Zaradi velikega nihaja v osnovnih makroekonomskih agregatih (še zlasti v dohodkih in trošenju prebivalstva) do katerega je prišlo po sredini 2008, predstavlja najnovejša kriza naravni eksperiment za analizo povezav med pričakovanim dohodkom, negotovostjo in previdnostnim varčevanjem (trošenjem) prebivalstva. Te povezave so namreč, kot rečeno, v običajnih pogojih gospodarjenja težko ločljive. V tem prispevku je navedeno nekaj empirične evidence, ki dokumentira previdnostno varčevanje prebivalstva (manjše trošenje) zaradi povečane negotovosti in pričakovanega zmanjšanja bodočih dohodkov v krizi.

V nadaljevanju ima prispevek še tri točke. V naslednji je nanizano nekaj enostavne empirične evidence, ki ilustrira dinamiko pričakovanj in dohodka prebivalstva ter obseg (previdnostnega) varčevanja v Sloveniji in v evro območju. V tretji točki je prikazana ocena funkcije previdnostnega varčevanja za EU, medtem ko je v zadnji točki (dodatku) podan kratek povzetek izhodišč, na katerih sloni analizirana specifikacija funkcije varčevanja.

2 Glej Eurostat.

3 Glej , naprimer, generično specifikacijo »rainy day« (previdnostne) funkcije varčevanja v Campbell(1987).

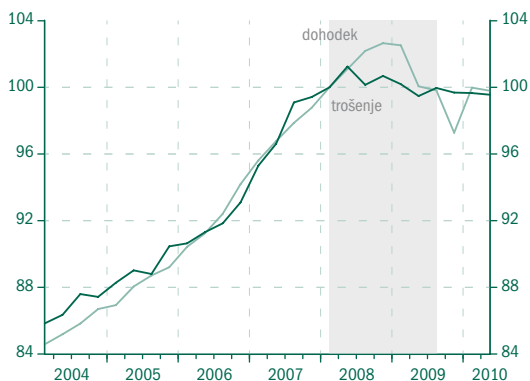
4 Glej, naprimer, Carrol in Summers(1991).

5 Glej , naprimer, Attanasio in Weber(2010).

2. Ilustracija obnašanja prebivalstva v obdobju 2008-2009

Dohodek in trošenje. Na sliki 1 je prikazano gibanje razpoložljivih realnih dohodkov prebivalstva in realnega trošenja prebivalstva v Sloveniji. Zaradi izrazite sezone v obeh spremenljivkah, sta obe desezonirani⁶, zaradi bolj nazorne primerjave pa tudi normirani na 2001/I ($\Phi 100$). Obdobje krize je na sliki osenčeno.

Slika 1.
Razpoložljiv dohodek in trošenje gospodinjstev v Sloveniji

Vir: Eurostat; lastni izračuni

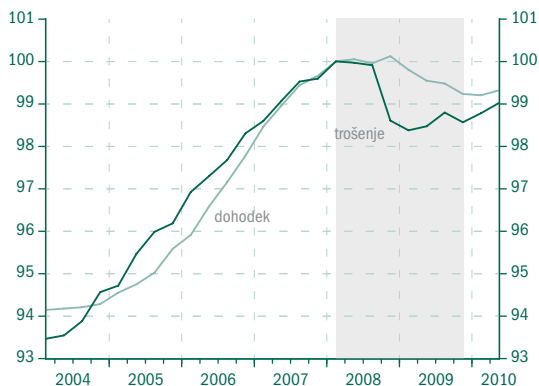
Opomba: Realne vrednosti dohodka in trošenja gospodinjstev; raven 2008/I=100; desezonirane vrednosti; analizirano obdobje je osenčeno

Po štirih letih hitrega naraščanja se je trošenje prebivalstva v letu 2008 najprej začelo počasi zmanjševati, nato pa je (v 2009) prešlo v stagnacijo. Razpoložljiv realni dohodek prebivalstva, ki se je pred letom 2008 gibal praktično v korak s trošenjem, se je v 2008 še močno povečal (predvsem zaradi implementacije novega zakona o plačah v javnem sektorju) in se nato, v prvi polovici 2009, začel zmanjševati (predvsem zaradi zmanjšanja zaposlenosti in zaustavljanja rasti plač v javnem sektorju).

Realni razpoložljiv dohodek in trošenje prebivalstva v evro območju sta na enak način kot za Slovenijo prikazani na sliki 2. Obe spremenljivki sta torej desezonirani in normirani na 2001/I. Tudi v evro območju je po dolgem razdobju naraščanja trošenja prebivalstva v prvi polovici 2008 trošenje najprej zastalo, nato pa v drugi polovici, hitro padlo. Od začetka 2009 dalje se trošenje prebivalstva komaj opazno povečuje.

⁶ Uporabljen je postopek Tramo-Seats.

Slika 2.
Razpoložljiv dohodek in trošenje gospodinjestev v evro območju

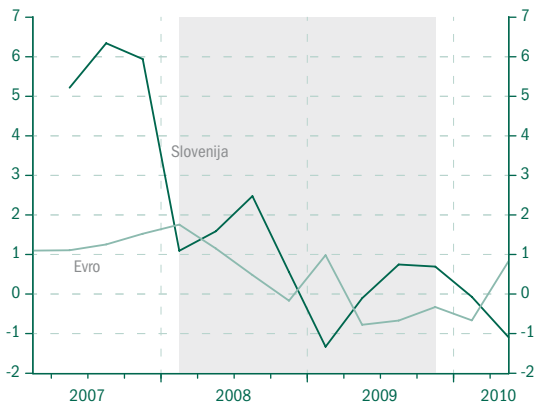

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Realne vrednosti dohodka in trošenja gospodinjestev; raven 2008/I=100; desezonirane vrednosti; analizirano obdobje je osenčeno

V drugi polovici 2008 je, tako v Sloveniji kot v evro območju trendna dinamika realnega trošenja prebivalstva opazno zaostala za trendno dinamiko realnega razpoložljivega dohodka. Sočasno z močnim pešanjem dinamike trošenja se je hitro zmanjševala tudi rast kreditov prebivalstvu, tako v Sloveniji kot v evro območju. Tudi pri kreditih je prišlo do opazno spremenjene dinamike v prvem četrtletju 2008; pri potrošniških kreditih se je dinamika pričela zmanjševati, pri stanovanjskih kreditih pa se je dinamika začela opazno hitreje zmanjševati. Do takšne spremembe dinamike kreditov je očitno prišlo preden se je pričel kreditni krč na grosističnem trgu posojilnih skladov, ki ga je sprožila negotovost na finančnih trgih. Torej lahko trdimo, da je bila sprememba v dinamiki kreditov prebivalstvu posledica predvsem ustreznega močnega umirjanja kreditnega povpraševanja!

Slika 3.
Potrošniški krediti prebivalstvu

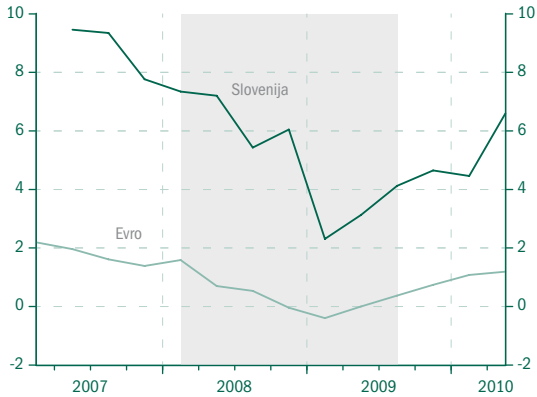

40

Vir: ECB; BS; lastni izračuni

Opomba: Tekoče stopnje rasti v odstotkih; analizirano obdobje je osenčeno

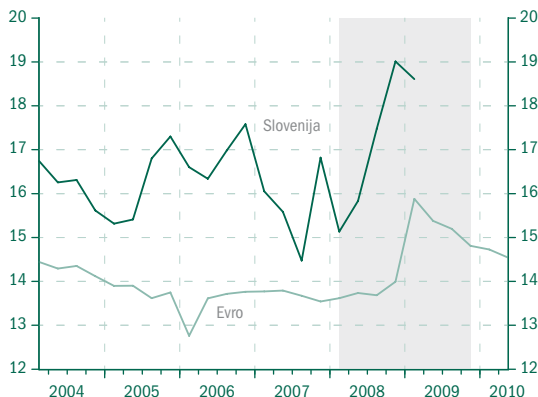
Slika 4.
Stanovanjski krediti

Vir: ECB; BS; lastni izračuni

Opomba: Tekoče stopnje rasti v odstotkih; analizirano obdobje je osenčeno

Slika 5.
Stopnja bruto varčevanja

Vir: Eurostat; SURS; lastni izračuni

Opomba: Stopnja bruto varčevanja: varčevanje (vključno z neto spremembo v rezervah pokojninskih skladov) v razpoložljivem dohodku prebivalstva; desezonirane vrednosti; za Slovenijo Eurostat objavlja samo letne podatke, zato je četrtletna dinamika ocenjena; letni podatki za Slovenijo še niso dostopni za 2009

41

Torej se v 2008 ni zaustavila le rast trošenja prebivalstva, temveč je tudi dinamika rasti trošenja opazno zaostala za dinamiko dohodkov in dinamiko kreditnega povpraševanja prebivalstva, ki se je tudi začela pospešeno zmanjševati. Če zaenkrat pustimo ob strani razloge za takšno obnašanje prebivalstva, lahko zanesljivo trdimo, da se je na prehodu iz 2008 v 2009 moralo močno povečati varčevanje prebivalstva, tako v Sloveniji kot v evro območju!

Na sliki 5 sta prikazani stopnji bruto varčevanja prebivalstva v Sloveniji in v evro območju. Stopnja bruto varčevanja je definirana z odstotnim delež varčevanja (vključno z neto prilagoditvijo deleža v rezervah pokojninskih skladov) v razpoložljivem dohodku!

Slika 5 potrjuje predvidevanja! Na prehodu iz 2008 v 2009 je prišlo do opaznega povečanja varčevanja. Tako je stopnja varčevanja v Sloveniji konec 2008 porasla verjetno za približno 3 odstotne točke, v evro območju pa za 2 odstotni točki. Potemtakem je bilo končno trošenje zaradi povečanega varčevanja v Sloveniji manjše do dveh odstotnih točk, v evro območju pa do 1.5 odstotne točke; za enake vrednosti je bil torej v 2009 tudi padec BDP večji.

Velja opozoriti na še eno zanimivo dejstvo, ki ga razkriva slika 5. Na dlani je, namreč, da je stopnja varčevanja prebivalstva v Sloveniji zelo visoka, vsaj za 2.5 odstotni točki je večja kot v povprečju evro območja. Po stopnji varčevanja prebivalstva štiri države, namreč, Avstrija, Belgija, Nemčija in Slovenija, bistveno (v 2008 za preko 1.5 točke stopnje varčevanja, oziroma za preko 10 %) presegajo vse ostale države evro območja in EU; izven EU pa ima

v Evropi le še Švica stopnjo varčevanja prebivalstva istega reda velikosti (glej Eurostat). Visoka stopnja varčevanja prebivalstva in nizka zadolženost prebivalstva (glede na evro in EU območje in drugo tujino) sta pomembni za oblikovanje ekonomske politike izhoda iz piškave gospodarske rasti, ki jo sicer diktira popravljane bilanc visoko zadolženega gospodarstva! Saj je manevrski prostor ekonomske politike zaradi tega zanesljivo večji!

42

Pričakovani in dejanski dohodek. Vprašanje je, kako razložiti opazen (relativen) skok varčevanja in istočasno zmanjšanje zadolževanja gospodinjstev v času, ko se je že sicer zaustavila rast njihovih dohodkov oziroma, ko so ti začeli celo padati? V nadaljevanju bomo pokazali, da funkcija varčevanja, ki obsega osnovne značilnosti v dodatku opisane funkcije previdnostnega varčevanja z likvidnostnimi omejitvami (razširjene funkcije »rainy day« varčevanja), lahko v načelu pojasni opazen skok varčevanja konec 2008 in na začetku 2009. Pokazali bomo, namreč, da je v 2008 prišlo do sočasnega padanja pričakovanega dohodka in realnega trošenja gospodinjstev (in v drugi polovici leta tudi povečanja stopenj varčevanja gospodinjstev) kakor tudi do povečanja negotovosti okolja gospodinjstev, še zlasti pri dostopu do finančnih sredstev⁷.

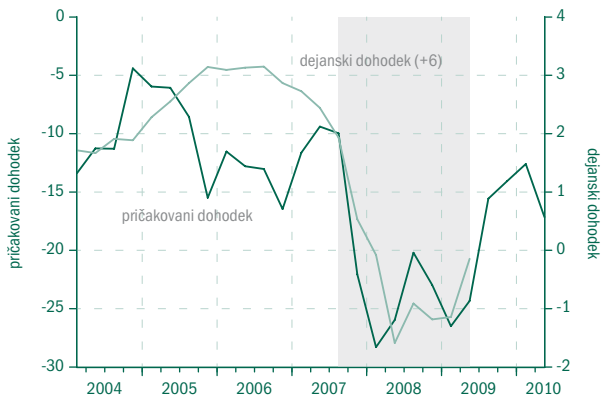
Pred ilustracijo sočasnosti gibanja pričakovanega dohodka in realnega trošenja (varčevanja) gospodinjstev v krizi, je potrebno na kratko opisati naravo (anketnih) dohodkovnih pričakovanj, ki so uporabljene v tem prispevku.

Pričakovan dohodek gospodinjstev neposredno ni merljiv. V empiričnih analizah se zato skuša konstruirati nadomestne spremenljivke s pomočjo drugih (merljivih) spremenljivk in na osnovi predpostavljenih modelov mehanizma oblikovanja pričakovanj, oziroma se za pričakovan dohodek uporabljajo različne približne (proxy) spremenljivke, ki so, po predpostavki, »dobro« korelirane s pričakovanim bodočim dohodkom gospodinjstev. V tem prispevku bomo kot proxy spremenljivko za pričakovani dohodek (pričakovano spremembo dohodka) uporabili spremenljivko pričakovane spremembe dohodka v naslednjih dvanajstih mesecih, ki izvira iz rednih mesečnih anket EU Komisije.⁸ Iz istega vira smo dobili vrednosti pričakovane spremembe dohodka tako za Slovenijo kot za evro območje.

7 V funkciji previdnostnega varčevanja nastopa pričakovan dohodek z negativnim predznakom, v njej ekvivalentni funkciji potrošnje pa s pozitivnim predznakom. Obe seveda izvirata iz modela življenjskega trošenja, ki je prikazan v dodatku. Obe funkciji (potrošnje oziroma varčevanja) se pri empiričnih analizah običajno razširita še s spremenljivkami likvidnostnih omejitev in drugih negotovosti okolja gospodinjstev. Glej, naprimer, Attanasio in Weber(2010).

8 Pričakovana sprememba dohodka je v tej anketi kvantificirana po metodologiji Minhenskega inštituta IFO, torej kot razlika med deležem respondentov, ki pričakujejo povečanje (glede na referentno obdobje) dohodka v naslednjem letu in deležem respondentov, ki pričakujejo zmanjšanje (glede na referentno obdobje) dohodka v naslednjem letu.

Slika 6.
»Racionalnost« pričakovanega dohodka – Slovenija

Vir: Eurostat; anketa EU Komisije; lastni izračuni

Opomba: Realne desezonirane vrednosti dohodka gospodinjstev; dejanski dohodek(+6) je definiran z $(\text{dohodek}(+6) - \text{dohodek}) / \text{dohodek} * 100$, kjer je dohodek (+6) dejanski dohodek v mesecu, ki je 6 mesecev naprej od referenčnega; ciljno obdobje (obdobje padca pričakovanega dohodka) je osenčeno.

43

Da bi ilustrirali kvaliteto uporabljene spremenljivke dohodkovnih pričakovanj, je na sliki 6 dokumentirano kako »dobro« spremenljivka pričakovane (spremembe) dohodka ocenjuje (napoveduje) dejanski dohodek.⁹ Na sliki 6 sta prikazani spremenljivka pričakovane spremembe dohodka (ki je pridobljena iz ankete) in spremenljivka stopenj rasti dejanskega dohodka premaknjena za 6 mesecev »nazaj«. Na dlani je, da je profil obeh grafov v analiziranem obdobju precej podoben. Hevristično lahko rečemo, da je v času krize v Sloveniji anketna pričakovana sprememba dohodka »dobro« ocenila-napovedala 6 mesecev v naprej ne le timing padca rasti dejanskega razpoložljivega dohodka gospodinjstev, temveč tudi čas trajanja nizke rasti dejanskega razpoložljivega dohodka gospodinjstev!

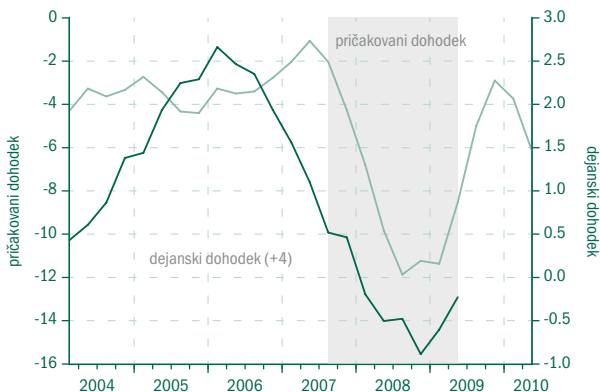
Na sliki 7 je ilustrirana kvaliteta dohodkovnih pričakovanj v evro območju; prikazana sta grafa pričakovane spremembe dohodka in spremenljivke stopenj rasti dejanskega dohodka premaknjene za 4 mesece nazaj. Anketna spremenljivka pričakovane spremembe dohodka je očitno tudi v primeru evro območja 4 mesece v naprej »dobro« ocenila-napovedala, tako padec stopenj rasti dejanskega dohodka, kakor tudi čas trajanje nizkih stopenj rasti dejanskega dohodka!

Lahko povzamemo! Spremenljivka pričakovanega dohodka, ki je uporabljena v tem prispevku, je kvantificirana (po metodi IFO anket) v rednih mesečnih anketah EU. V

⁹ Brez statističnega testiranja seveda ni mogoče reči, ali gre tudi za statistično »dobro«, torej za dosledne, nepristrane in (ali) učinkovite ocene bodočega dohodka.

času krize je tako v Sloveniji kot v evro območju spremenljivka pričakovanega dohodka zadovoljivo ocenila-napovedala dohodek v horizontu naslednjih dvanajst mesecev. Ker je drseče okno dvanajstmesečnega dohodka centrirano približno na šestem mesecu, lahko rečemo, da je tudi ilustrirano (približno) 6 mesečno predhajanje pričakovanega dohodka ustrezno.

Slika 7.
»Racionalnost« pričakovanega dohodka – evro območje

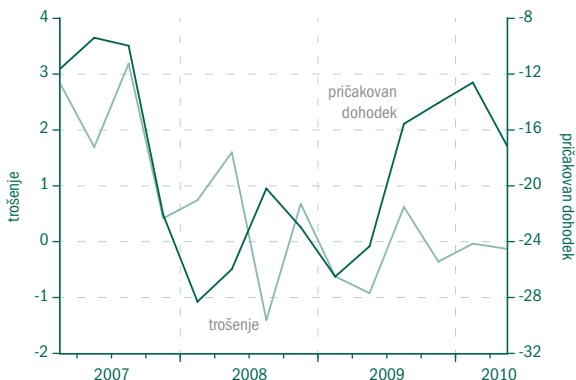
Vir: Eurostat; anketa EU Komisije; lastni izračuni

Opomba: Realne desezonirane vrednosti dohodka gospodinjstev; dejanski dohodek(+4) je definiran z $(\text{dohodek}(\text{+4}) - \text{dohodek}) / \text{dohodek} * 100$, kjer je dejanski dohodek (+4) dohodek v mesecu, ki je 4 mesecev naprej od referenčnega meseca; ciljno obdobje (obdobje padca pričakovanega dohodka) je osenčeno.

Pričakovan dohodek in trošenje. V kolikor je povečano varčevanje gospodinjstev v času krize previdnostne narave, bi moralo varčevanje gospodinjstev v času krize naraščati, trošenje gospodinjstev pa padati v korak s pešanjem pričakovanega dohodka. Kaj se je v krizi 2008-2009 v resnici dogajalo z varčevanjem, je za Slovenijo in evro območje ilustrirano na sliki 5, medtem ko je dinamika trošenja gospodinjstev in dohodkovnih pričakovanih ilustriranih na sliki 8 za Slovenijo in na sliki 9 za evro območje.

Po tretjem četrtletju 2007 se je dinamika trošenja gospodinjstev opazno zmanjšala. Tekoča četrtletna rast je v letu dni padla z okoli 3 % (2007/III) na -1 % (v 2008/III); nato se je zadrževala okoli 0 vse do sredine 2010. Dohodkovna pričakovanja so se do konca 2009 gibala v korak s trošenjem gospodinjstev, medtem ko so bila v 2010, za razliko od trošenja, precej višja. Preostale (kratkoročne) negotovosti okolja delovanja gospodinjstev, bi (v okviru modela, ki je ocenjen v naslednji točki) lahko pojasnile takšno odstopanje. Tudi grafa trošenja gospodinjstev in pričakovanega dohodka v evro območju (slika 9) sta imela v analiziranem obdobju podoben profil, le da v 2010 ni prišlo do odstopanj kot v primeru Slovenije.

Slika 8.
Trošenje in pričakovan dohodek v Sloveniji

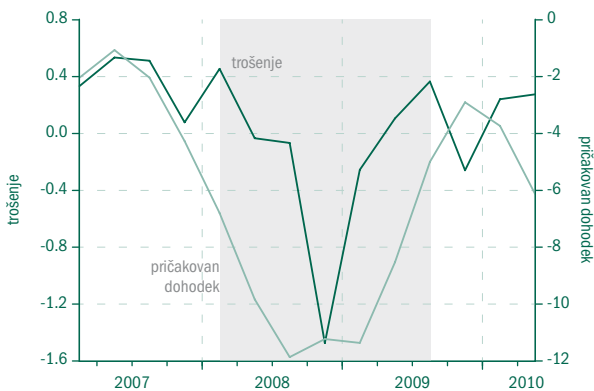

45

Vir: Eurostat; EU Komisija; SURS; lastni izračuni

Opomba: Tekoče stopnje rasti realnega trošenja prebivalstva; desezonirane vrednosti; spremenljivka pričakovanega dohodka je anketna pričakovana spremembe dohodka v naslednjih dvanajstih mesecih, prikazan je saldo deleža respondentov, ki pričakujejo povečanje in deleža respondentov, ki pričakujejo zmanjšanje dohodka.

Slika 9.
Trošenje in pričakovani dohodek – evro območje

Vir: Eurostat; EU Komisija; SURS; lastni izračuni

Opomba: Tekoče stopnje rasti realnega trošenja prebivalstva; desezonirane vrednosti; spremenljivka pričakovanega dohodka je anketna pričakovana spremembe dohodka v naslednjih dvanajstih mesecih, prikazan je saldo deleža respondentov, ki pričakujejo povečanje in deleža respondentov, ki pričakujejo zmanjšanje dohodka.

Podobnost trajektorij trošenja gospodinjstev in pričakovanega dohodka ter zrcalnost trajektorij stopnje varčevanja in pričakovanega dohodka v času krize seveda le grobo ilustrirata možni mehanizem varčevanja oziroma trošenja gospodinjstev, torej (hipotetične) povezave med trošenjem oziroma varčevanjem gospodinjstev, na eni strani, in pričakovanim

dohodkom ter spremenljivkami negotovosti okolja, v katerem delujejo gospodinjstva, na drugi. V naslednjem poglavju so prikazani statistični testi nekaterih od omenjenih povezav.

3. Model previdnostnega varčevanja

46

Doslej je (hipotetičen) vpliv dohodkovnih pričakovanj na trošenje in varčevanje gospodinjstev dokumentiran le s primerjavo trajektorij ustreznih spremenljivk in še to predvsem v obdobju 2008-2009. V krizi se je, namreč, zaradi velikega padca gospodarske aktivnosti in izrazitih nihanj na finančnih trgih, močno spremenila trajektorija mnogih, tudi analiziranih, spremenljivk. Takšne velike spremembe v delovanju gospodarstva v času krize omogočajo bolj nazorno ilustracijo povezav med ekonomskimi spremenljivkami, ki jih v »normalnih časih«, zaradi majhnih in/ali zelo usklajenih (koreliranih) sprememb, ni mogoče identificirati oziroma jih je znatno težje identificirati.

Da bi dokumentirali, da v predhodni točki ilustrirana povezava dohodkovnih pričakovanj in trošenja (oziroma varčevanja) gospodinjstev v obdobju krize ni le slučajna, je v nadaljevanju ocenjen modela varčevanja. Ocenjen je razširjen model previdnostnega varčevanja, ki je specificiran v dodatku. Ocenjen model varčevanja torej vključuje tako vpliv pričakovanega dohodka, kakor tudi kratkoročen vpliv drugih kratkoročnih negotovosti, ki vplivajo na varčevanje gospodinjstev.

Poleg osnovne variante modela previdnostnega varčevanja (glej model »a« v dodatku), sta ocenjeni še dve dodatni varianti modela. Obe se ukvarjata s konstantnostjo koeficientov pričakovanega dohodka oziroma nezaposlenosti, kot indikatorja kratkoročne negotovosti. V prvi varianti (označena je s »socialna varnost«) je preverjeno, ali je učinek pričakovanega dohodka na varčevanje odvisen od sistema socialne zaščite v konkretnem gospodarstvu; testirana je hipoteza, da je ustrezen koeficient odvisen od obsega socialne varnosti. Ta varianta modela torej skuša vsebinsko odgovoriti na vprašanje, ali večja socialna varnost gospodinjstev zmanjšuje previdnostno varčevanje v času poslabšanih gospodarskih pogojev, torej ali povečuje trošenje in tako zmanjšuje krčenje agregatnega povpraševanja in torej gospodarske aktivnosti (glej model »b«). V drugi alternativni varianti (označena je z »preostali učinek krize«) je ocenjen model previdnostnega varčevanja v katerem je testirana hipoteza, da so veliko povečanje varčevanja v 2009 generirali tudi faktorji, ki so delovali tudi mimo obeh omenjenih kanalov previdnostnega varčevanja, torej neodvisno od vpliva dohodkovnih pričakovanj in negotovosti-nezaposlenosti (glej model »c«).

Model je ocenjen na panelnih podatkih. Posamezen podatek se nanaša na državo in leto. V vzorec podatkov so vključene vse države EU, vključno z Norveško in Švico. Vzorec podatkov ni uravnotežen, saj je dostopnost podatkov, še zlasti pri bruto stopnji varčevanja in življenjskem šolanju, zelo različna med upoštevanimi državami; pri nekaterih, kot v primeru Slovenije, se ne objavljajo četrtletni podatki, pri nekaterih tudi letni podatki zelo

zamujajo, pri nekaterih pa se vsi potrebni podatki sploh ne objavljajo (na primer Poljska)! V analizi je upoštevano (vključno z odlogi) obdobje 2003-2009, za katero so v načelu dostopni vsi potrebni podatki vsaj za nekaj gospodarstev.

Model je ocenjen s fiksnimi koeficienti. Ker je lahko vprašljiva predpostavka o ortogonalnosti tekočih vrednosti pojasnjevalnih spremenljivk (pričakovanega dohodka in nezaposlenosti) na tekoče in odložene motnje odvisne spremenljivke (bruto stopnje varčevanja gospodinjstev) je model ocenjen z instrumenti. Kvaliteta izbora instrumentov je testirana s Sargan-Hansenovo testom presežne identifikacije («overidentification«).

V tabeli so v stolpcih navedene ocenjene vrednosti koeficientov spremenljivk, ki nastopajo v konkretni varianti modela previdnostnega varčevanja. Poleg ocenjenih koeficientov je v oklepaju navedena vrednost t-statistike koeficienta. Za vsak model je navedena značilnost testa Sargan-Hansen za presežno identifikacijo (kvaliteto instrumentov). Uporabljeni instrumenti so navedeni v zadnji vrstici tabele.

47

Ocena osnovnega modela je prikazan v prvem stolpcu. Tako pričakovan dohodek kot nezaposlenost (negotovost okolja) statistično značilno vplivata na varčevanje. Sargan Hansen-ov test kaže, da je izbor instrumentov zadovoljiv.

Tabela 1.
Model previdnostnega varčevanja – razširjena EU

	Osnovni model	Socialna varnost	Preostali učinek krize
Pričakovan dohodek	-0.077 [-2.1]	-0.542 [-2.0]	-0.084 [-1.8]
Nezaposlenost	0.595 [3.1]	0.400 [1.9]	0.533 [1.6]
Socialna varnost in pričakovan dohodek		0.032 [1.8]	
Leto 2009			0.237 [0.2]
p(Sargan-Hansen)	0.3	0.3	0.2
N*T, N	90, 20	90, 20	90, 20
Instrumenti	Nezaposlenost v zadnjem četrtletju predhodnega leta (dva odloga); nezaposlenost v zadnjem četrtletju predhodnega leta (dva odloga); inflacija (tekoča vrednost in odložena za eno razdobje); socialni transferji - delež v BDP [tekoča vrednost, diferenca in odložena diferenca]; življenjsko šolanje (tekoča vrednost, diferenca in odložena diferenca)		

Vir: Eurostat; EU Komisija; lastni izračuni

Opomba: Panelni podatki; obdobje 2003-2009; bruto stopnja varčevanja (diferenca); pričakovan dohodek - anketna vrednost pričakovanega dohodka v naslednjih dvanajstih mesecih, ki je kvantificirana s saldom deleža respondentov, ki pričakujejo povečanje in deleža respondentov, ki pričakujejo zmanjšanje dohodka; nezaposlenost (diferenca); socialna varnost in pričakovan dohodek - produkt obeh spremenljivk (diferenca); socialna varnost je kvantificirana z deležem socialnih transferjev države v BDP; življenjsko šolanje - delež prebivalstva (od 25 do 64 let), ki se je v zadnjih štirih tednih pred anketo šolal ali izpopolnjeval; leto 2009 - indikatorska spremenljivka za leto 2009.

Zmanjšanje pričakovanega dohodka statistično značilno povečuje varčevanje. Zmanjšanje pričakovanega dohodka za 10 (ko torej delež gospodinjstev, ki pričakujejo zmanjšanje dohodka, preseže delež gospodinjstev, ki pričakujejo povečanje dohodka, za 10 % vseh gospodinjstev), kot kaže slika 9, se je to dogodilo v krizi 2008-2009, poveča stopnjo bruto varčevanja gospodinjstev za 0.8 odstotne točke razpoložljivega dohodka in torej zmanjša trošenje gospodinjstev za približno 0.6 točke BDP! Trdimo lahko, da je bila v EU v 2009 dobra sedmina padca produkta neposredna posledica večjega (dolgoročnega) previdnostnega varčevanja gospodinjstev zaradi spremenjenega pričakovanega bodočega dohodka.

48

V teoretičnem modelu previdnostnega varčevanja (glej model »a«) se koeficient $1-\lambda$ lahko interpretira kot delež gospodinjstev, ki je likvidnostno omejen¹⁰. Osnovni model torej kaže, da je takšnih gospodinjstev v EU približno 8 %. Kratkoročni učinki na varčevanje, zaradi drugih negotovosti okolja gospodinjstev, so v modelu obseženi s spremenljivko spremembe nezaposlenosti. Nekatere druge v literaturi omenjane spremenljivke negotovosti, na primer, inflacija, niso bile statistično značilne in so izločene¹¹. Ocenjen osnovni model kaže, da povečanje nezaposlenosti za 1 točko v EU poveča varčevanje za 0.6 % razpoložljivega dohodka. Multiplikativno stiskanje gospodarske aktivnosti potemtakem poteka tudi preko kratkoročnega povečanja nezaposlenosti. Mehanizem stiskanja je naslednje: padec gospodarske aktivnosti skrči zaposlenost, ta povzroči povečevanje previdnostnega varčevanja, zaradi česar se agregatno povpraševanje še dodatno zmanjša, to seveda še dodatno stisne zaposlenost, itd. Preko tega kanala gospodarskega mehanizma naj bi v času krize na gospodarsko aktivnost kratkoročno deloval ukrep subvencioniranja delovnega časa. Krizno povečanje nezaposlenosti v evro območju (EU) za približno 3 točke je potemtakem prispevalo k dodatnemu varčevanju gospodinjstev za 1.8 % razpoložljivega dohodka, zaradi česar se je agregatno trošenje (in torej GDP) diferencialno zmanjšalo za 1.1 odstotne točke.

V krizi se je preko obeh kanalov povečanja previdnostnega varčevanja zmanjšalo agregatno trošenje za približno 1.3 %, kar je za tretjino povečalo padec gospodarske aktivnosti (BDP) v EU.

Drugi model je uperjen v analizo učinkov socialne varnosti na obseg varčevanja gospodinjstev. Tudi v drugem modelu je test instrumentov zadovoljiv. Model vsebuje dodatno spremenljivko (produkt pričakovanega dohodka in spremenljivke socialne varnosti) ki je statistično značilna (pri 10 %) in pozitivna. V gospodarstvih z večjo socialno zaščito je torej učinek spremenjenega pričakovanega dohodka na varčevanje manjši. V bližini povprečne vrednosti za socialne transferje v EU (25 %BDP), večji izdatki za socialno varnost praktično že nevtralizirajo učinek pričakovanega dohodka na dolgoročno previdnostno varčevanje. Višja socialna zaščita lahko potemtakem opazno zmanjša nihanje gospodarske aktivnosti

¹⁰ Glej, Campbell in Mankiw(1991).

¹¹ Glej, na primer, Muellbauer in Lattimore(1995).

v času večjega padca pričakovanega dohodka, saj zmanjšuje inducirano dolgoročno previdnostno varčevanje. Pri ravni socialne zaščite, ki je v veljavi v Sloveniji, bi v krizi le še učinek kratkoročne negotovosti (povečanja nezaposlenosti) povečeval previdnostno varčevanje; tako bi povečanje nezaposlenosti za 3 točke (ki je doseženo v krizi) povečalo previdnostno varčevanje za 1.5 odstotne točke razpoložljivega dohodka oziroma zmanjšalo rast BDP za 1 odstotno točko.

S tretjim modelom je preverjena stabilnost modela v času krize. Uperjen je v razkrivanje potencialnih dodatnih faktorjev, ki so v krizi 2008-2009 vplivali na varčevanje gospodinjstev mimo pričakovanega dohodka oziroma nezaposlenosti. Kvaliteta uporabljenih instrumentov je tudi v tej varianti zadovoljiva, saj je Sargan-Hansen-ov test neznačilen. Tudi dodatna umetna spremenljivka, ki indicira vplive dodatnih faktorjev v 2009, je neznačilna. Trdimo lahko, da je model previdnostnega varčevanja ostal v času krize stabilen, oziroma, hevristično rečeno, da je bila v obdobju 2008-2009 reakcija prebivalstva na povečanje negotovosti in poslabšanje izgledov za bodoče dohodke povsem enaka kot v »normalnih« letih, bolj štrleče povečanje varčevanja (glej sliko 5) pa je bilo posledica le bistveno večjega nihaja (navzgor) pri negotovosti in (navzdol) pri pričakovanem dohodku v bodočnosti!

49

4. Dodatek

Hipoteza (model) življenjske potrošnje. Specifikacija funkcije previdnostnega varčevanja, ki je uporabljena v prispevku sloni na hipotezi življenjske potrošnje¹², po kateri posamezna potrošna enota (gospodinjstvo) v času t maksimira pričakovan diskontiran tok koristnosti pri dani informaciji v času t ter dveh omejitvah: proračunski omejitvi in omejitvi »finančno zdravega« (»ne Ponzi-jevskega«) obnašanja potrošnika v življenjskem obdobju (v času t potrošnik ne »računa na to«, da bi bila sedanja vrednost vseh bodočih prihrankov in zadolžitev odstopala od 0). Formalno se model zapiše takole

$$\max U = E_t \cdot \sum_{i=0}^{\infty} \beta^i u(C_{t+i})$$

$$W_{t+1} = RW_t + YL_t - C_t$$

$$\lim_{i \rightarrow \infty} E_t \left[\frac{W_{t+i}}{R^i} \right] = 0$$

12 Glej, na primer, Attanasio(1999)

Pri tem je $u(C_t)$ koristnost od potrošnje v času t , β je diskontni faktor (časovna preferenca), E_t pričakovana vrednost (matematično upanje) pri razpolaganju z informacijo do vključno razdobja t , W_t premoženje v času t , Y_t dohodek v času t , C_t potrošnja v času t ter R bruto obrestni faktor.

Euler-jeva enačba. Ker je predstavljen model življenjske potrošnje zelo enostaven vezan variacijski problem, ki se praviloma rešuje z Eulerjevo parcialno diferencialno enačbo, se ključna relacija splošne rešitve modela življenjske potrošnje v literaturi potrošne funkcije običajno imenuje kar Eulerjeva enačba

50

$$u'(C_t) = \beta RE_t [u'(C_{t+1})]$$

Brez dodatnih predpostavk o naravi funkcije koristnosti, je Eulerjevo enačbo empirično težko uporabiti.

Kvadratična funkcija koristnosti. V primeru, če je funkcija koristnosti kvadratična in če se upošteva proračunsko omejitev se dobi osnovno funkcijo trošenja

$$C_t = (R-1)W_t + \left(1 - \frac{1}{R}\right) \cdot \sum_{i=0}^{\infty} \left(\frac{1}{R}\right)^i E_t Y_{t+i} \equiv YP_t$$

in varčevanja za »težke čase«¹³

$$S_t = -\sum_{i=1}^{\infty} \left(\frac{1}{R}\right)^i E_t \Delta Y_{t+i}$$

Likvidnostne omejitve. Če upoštevamo, da je del $(1-\lambda)$ potrošnikov likvidnostno omejen, potem je funkcija trošenja¹⁴

$$C_t = \lambda Y_t + (1-\lambda) \cdot YP_t$$

in varčevanja

$$S_t = -(1-\lambda) \cdot \sum_{i=0}^{\infty} \left(\frac{1}{R}\right)^i \cdot E_t \Delta Y_{t+i}$$

¹³ Angl. »rainy day« saving function.

¹⁴ Glej, Campbell in Mankiw(1991).

Ocenjene funkcije. Označimo s s_t stopnjo varčevanja, z $E_t YL$ pričakovan diskontiran tok bodočih povečanj dohodka (na enoto tekočega dohodka) in z U_n negotovost, ki vpliva na kratkoročne prilagoditve varčevanja¹⁵. Predpostavimo, da je bilo v razdobju ocenjevanja, v vsakem obdobju (letu) t pričakovano povečanje dohodka v daljših horizontih (horizontih preko enega leta) do slučajne motnje v času t konstantno¹⁶. Ocenjena funkcija osnovnega modela je potem oblike

$$\Delta s_t = \alpha \Delta E_t YL + \beta \Delta U_n(a)$$

Parameter α ($= -(1-\lambda)$) kaže del potrošnikov, ki je likvidnostno omejen.

51

V prvi varianti modela je nihanje pričakovanega toka sprememb dohodkov navzdol omejeno z izdatnostjo socialne zaščite. Če je ST_t velikost socialne zaščite (naprimer, delež mase socialnih transferjev v BDP) potem je ocenjena funkcija oblike

$$\Delta s_t = (\alpha_1 + \alpha_2 ST_t) \Delta E_t YL + \beta \Delta U_n(b)$$

Ker je v 2009 prišlo do velikega skoka varčevanja, je v drugi varianti ocenjena funkcija, ki omogoča identifikacijo morebitnega povečanja varčevanja, do katerega je prišlo mimo obeh specificiranih kanalov. Ocenjena funkcija je oblike

$$\Delta s_t = \alpha \Delta E_t YL + \beta \Delta U_n + \delta \text{dum}_{2009}(c)$$

5. Omenjena literatura

Attanasio, O.P. in Weber, G., 2010, »Consumption and saving: models of intertemporal allocation and their implications for public policy«, Journal of Economic Literature, Vol. 48, No. 3, 693-751.

Attanasio, O.P., 1999, »Consumption demand«, objavljeno v (ed. Taylor, J. in Woodford, M.) Handbook of Macroeconomics, Elsevier Science, 741-812.

Campbell, J.Y., 1987, »Does saving anticipate declining labor income? An alternative test of the permanent income hypothesis«, Econometrica, 55, 1249-1273.

Campbell, J.Y. in Mankiw, N.G., 1991, »The response of consumption to income; a cross country investigation«, European Economic Review, vol. 35, 723-767.

15 Ločitev na dolgoročno in kratkoročno nihanje v potrošnji je predlagana v članku Muellbauer in Latimore (1995). Potencialni faktorji kratkoročnega nihanja, ki so predhodno testirani: zadolženost, nezaposlenost in inflacija.

16 Predpostavljamo, namreč, da se informacija, ki jo imajo potrošniki za oblikovanje pričakovanj v daljših horizontih, sestoji predvsem iz življenjskih profilov dohodka obstoječih kohort in dolgoročnih (večletnih) trendov v gospodarstvu.

Carroll, C.D. in Summers, L.J., 1991, »Consumption growth parallels income growth: some new evidence«, objavljeno v (ed. Bernheim, B.D. in Shoven, J.B.) National Saving and Economic Performance, University Press Chicago.

Muellbauer, J. in Lattimore, R., 1995, »The consumption function; a theoretical and empirical overview«, objavljeno v (ed. Pesaran, M.H. in Wickens, M. R.) Handbook of Applied Econometrics; Macroeconomics, Blackwell, 221-311.

Leto	Domače končno trošenje za blago in tržne storitve														
	Prebivalstvo				Investicije v osn. sredstva				Širša država				Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2004	14196	6.3	0.56	6783	13.9	1.11	1793	-4.8	0.12	22774	7.4	0.68	22774	7.4	0.68
2005	14967	5.4	0.41	7210	6.3	0.60	1910	6.5	0.57	24088	5.8	0.48	24088	5.8	0.48
2006	15955	6.6	0.45	7959	10.4	1.37	2073	8.5	0.50	25988	7.9	0.74	25988	7.9	0.74
2007	17205	7.8	0.73	9631	21.0	0.99	2212	6.7	1.16	29048	11.8	0.87	29048	11.8	0.87
2008	19243	8.8	0.00	10405	9.78	0.87	2526	14.18	1.35	32174	9.50	0.87	32174	9.50	0.87
2009	18852	-2.30	-2.78	8369	-22.11	-23.57	2512	-0.57	2.56	29732	-8.70	-9.29	29732	-8.70	-9.29
2009/I	4407	-0.77		1995	-20.25		549	4.92		6951	-6.90		6951	-6.90	
4	1584	-5.38	-0.73	661	-28.22	-3.46	213	15.35	-0.42	2458	-11.56	-1.54	2458	-11.56	-1.54
5	1580	-6.67	-1.33	710	-27.01	-3.16	203	1.77	-0.39	2492	-12.99	-1.85	2492	-12.99	-1.85
6	1632	-0.67	-0.20	740	-21.76	-2.65	204	-0.84	0.20	2576	-7.83	-0.96	2576	-7.83	-0.96
II	4796	-4.27		2112	-25.65		619	5.12		7527	-10.81		7527	-10.81	
7	1666	-1.92	0.44	738	-22.11	-1.13	208	1.78	0.39	2612	-8.36	-0.07	2612	-8.36	-0.07
8	1519	-0.02	-0.09	703	-20.40	0.58	214	15.11	0.90	2436	-5.89	0.13	2436	-5.89	0.13
9	1611	-5.68	0.40	742	-28.08	-0.49	184	-6.31	-0.44	2537	-13.59	-0.08	2537	-13.59	-0.08
III	4796	-2.63		2183	-23.73		605	3.29		7584	-9.43		7584	-9.43	
10	1655	-3.44	0.24	766	-23.63	0.96	206	-0.71	-0.88	2627	-10.17	0.27	2627	-10.17	0.27
11	1499	-2.51	-0.01	677	-17.63	0.36	214	-11.42	-2.37	2390	-8.12	-0.13	2390	-8.12	-0.13
12	1699	1.86	1.19	636	-11.02	0.57	322	-15.05	-1.47	2657	-3.79	1.00	2657	-3.79	1.00
IV	4852	-1.35		2079	-18.14		741	-10.39		7673	-7.40		7673	-7.40	
1	1430	0.96	0.35	517	-8.75	-1.49	171	-0.98	-1.97	2118	-1.75	-0.17	2118	-1.75	-0.17
2	1387	-1.56	-0.89	563	-17.70	-2.13	179	-0.25	0.33	2129	-6.31	-1.13	2129	-6.31	-1.13
3	1735	4.77	0.98	715	-7.66	1.20	207	5.25	1.43	2657	1.14	1.11	2657	1.14	1.11
I	4552	1.58		1795	-11.36		557	1.45		6904	-2.15		6904	-2.15	
4	1665	2.29	-0.11	641	-5.91	-0.22	193	-9.31	0.56	2500	-0.90	-0.02	2500	-0.90	-0.02
5	1658	1.81	-0.68	721	-1.59	0.56	212	4.56	1.82	2591	1.05	-0.17	2591	1.05	-0.17
6	1754	4.26	0.86	733	-3.57	0.82	220	7.84	2.86	2708	2.29	0.96	2708	2.29	0.96
II	5077	2.80		2096	-3.64		625	0.87		7798	0.84		7798	0.84	
7	1737	1.13	0.19	709	-5.17	0.21	203	-2.06	0.65	2650	-0.88	0.22	2650	-0.88	0.22

Leto	izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**				Izvoz EU27**		Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2004	12783	13,3	1,45	4276,0	19,1	952925	9,6	102,0	0,1	96,2	-0,2		
2005	14214	11,2	0,83	4927,4	15,2	1053198	10,5	104,5	2,4	99,6	3,5		
2006	16760	17,9	1,35	5848,1	18,7	1159833	10,1	106,4	1,8	103,4	3,8		
2007	19387	15,7	0,85	6740,1	15,3	1237251	6,7	105,7	2,1	104,9	1,5		
2008	19724	1,74	-0,68	7407	9,90	1308960	5,4	109,3	3,4	108,0	2,9		
2009	16006	-18,85	-21,86	5773	-22,07	1090939	-16,6	107,3	-1,82	107,0	-0,84		
2009/4	1292	-29,44	-2,58	499	-28,67	88090	-24,0	106,7	-1,75	106,3	0,09		
5	1320	-21,56	-2,44	462	-23,64	84919	-20,7	108,6	-0,91	106,6	0,00		
6	1405	-18,70	-0,21	484	-25,87	92825	-18,6	108,7	0,37	106,7	-1,48		
II	4017	-23,37		1445	-26,18	265835	-21,1	108,0	-0,77	106,5	-0,47		
7	1388	-21,87	0,63	523	-26,92	101328	-16,9	106,3	-4,32	107,4	-1,29		
8	1055	-20,14	-0,31	428	-22,56	79570	-19,8	106,7	-3,70	106,9	-1,38		
9	1483	-20,43	2,98	502	-29,29	92791	-19,2	106,0	-3,28	107,2	-2,01		
III	3926	-20,87		1453	-26,55	273688	-18,6	106,3	-3,77	107,2	-1,56		
10	1494	-17,39	2,54	530	-22,45	99616	-16,5	104,5	-4,22	106,3	-2,39		
11	1464	-2,25	2,73	509	-9,78	98093	-2,1	107,6	-2,89	106,7	-2,56		
12	1237	4,02	3,22	495	-2,02	99950	0,7	107,4	-2,72	107,6	-0,83		
IV	4195	-6,68		1534	-12,48	297659	-6,6	106,5	-3,27	106,9	-1,93		
2010/1	1222	2,67	0,29	344	-6,63	77224	2,33	107,1	-0,83	108,8	1,87		
2	1318	2,57	0,89	420	-7,16	90900	6,31	106,1	-3,46	109,5	1,01		
3	1639	17,55	3,41	566	8,85	116779	25,05	109,2	1,21	111,0	3,25		
I	4179	8,00		1330	-0,81	284903	12,0	107,5	-1,04	109,8	2,04		
4	1451	12,32	0,80	488	-2,20	106186	20,54	106,6	-0,08	111,9	5,25		
5	1560	18,14	2,09	541	17,01	106954	25,95	110,2	1,49	113,3	6,26		
6	1667	18,64	2,63	566	16,91	122653	32,13	110,1	1,30	114,8	7,56		
II	4677	16,44		1595	10,34	335793	26,3	109,0	0,91	113,3	6,36		
7	1591	14,65	0,81	596	13,97	123725	22,10	110,9	4,32	115,1	7,14		
8	1291	22,41	1,14	514	20,30	107232	34,76	113,6	6,48	114,0	6,62		

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**			Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2004	14143	15.6	1.60	2562.6	-10.9	1027536	9.9	1027536	97.5	2.9	93.8	2.5	
2005	15482	9.5	1.09	3368.1	31.4	1179850	14.8	1179850	107.2	9.9	102.3	9.0	
2006	18313	18.3	1.29	4278.7	27.0	1351896	14.6	1351896	115.7	8.0	111.0	8.5	
2007	21236	16.0	0.87	6050.0	41.4	1422211	5.2	1422211	120.2	3.9	111.7	0.6	
2008	22648	6.65	-0.05	7240.0	19.7	1550276	8.12	1550276	128.0	6.8	121.8	8.7	
2009	16773	-25.94	-28.77	5527	-28.65	1198313	-22.70	1198313	117.8	-7.96	108.9	-10.53	
2009/4	1352	-32.20	-4.05	480	-18.16	96737	-26.02	96737	118.5	-4.74	108.8	-7.80	
5	1342	-33.12	-4.66	429	-30.08	92411	-27.72	92411	116.9	-7.22	109.2	-9.15	
6	1376	-29.89	-2.85	417	-37.55	97458	-26.88	97458	120.2	-5.95	110.5	-11.53	
II	4070	-31.75		1327	-29.00	286605	-26.87	286605	118.5	-5.98	109.5	-9.53	
7	1425	-30.37	-0.28	434	-36.81	100503	-30.26	100503	117.0	-10.21	110.3	-14.16	
8	1219	-25.57	1.18	397	-26.80	92101	-27.18	92101	115.8	-11.26	108.0	-15.36	
9	1505	-27.84	2.18	498	-21.11	104777	-24.21	104777	116.5	-11.61	108.4	-14.58	
III	4150	-28.09		1329	-28.56	297381	-27.26	297381	116.4	-11.03	108.9	-14.70	
10	1529	-27.31	2.45	496	-27.54	104291	-23.79	104291	115.4	-14.39	105.8	-14.40	
11	1543	-10.00	2.88	511	-11.45	104728	-15.66	104728	115.7	-13.07	108.2	-10.87	
12	1401	-7.65	3.33	423	-18.16	102502	-7.00	102502	115.0	-8.73	109.0	-5.38	
IV	4473	-16.16		1430	-19.60	311521	-16.09	311521	115.4	-12.14	107.7	-10.33	
2010/1	1256	0.05	1.05	465	2.83	100456	-3.15	100456	117.9	-1.59	113.3	4.23	
2	1398	4.62	2.46	534	13.85	99585	3.11	99585	120.2	0.67	114.6	3.99	
3	1703	14.37	4.28	572	9.59	124010	20.39	124010	121.4	-1.61	116.7	5.97	
I	4356	6.77		1570	8.86	324051	6.84	324051	119.8	-0.85	114.9	4.73	
4	1558	15.21	2.48	563	17.274	117274	21.23	117274	127.4	7.49	122.3	12.40	
5	1724	28.41	3.27	602	40.20	121818	31.82	121818	127.8	9.32	124.1	13.63	
6	1644	19.49	1.72	618	48.27	132333	35.79	132333	131.0	8.96	128.1	15.91	
II	4925	21.01		1783	34.41	371425	29.59	371425	128.7	8.59	124.8	13.99	
7	1638	14.91	0.24	571	31.48	129903	29.25	129903	130.6	11.59	128.6	16.57	
8	1411	15.77	0.34	510	28.37	124534	35.22	124534	132.6	14.52	128.0	18.50	

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU											
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gradbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27		
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	EU 15
2004	102.67	2.3	102.60	2.5	102.68	0.5	96.98	3.5	91	81	6.3	
2005	103.86	1.2	104.00	1.4	103.04	0.4	100.00	3.1	8.7	7.9	6.5	
2006	108.00	4.0	108.78	4.6	107.28	4.1	104.06	4.1	8.2	7.7	5.9	
2007	111.61	3.3	113.04	3.9	111.27	3.7	107.73	3.5	7.1	7.4	4.9	
2008	109.13	-2.2	108.05	-4.4	103.33	-7.1	111.06	3.1	7.0	7.2	4.4	
2009	91.18	-16.2	91.31	-15.2	93.35	-9.6	107.76	-3.0	8.9	9.0	6.0	
2009/4	88.20	-22.1	88.84	-20.1	96.35	-4.9	106.37	-2.5	8.8	9.0	5.6	
5	89.60	-19.9	90.62	-17.3	96.73	-8.8	106.93	-4.6	8.7	8.9	5.6	
6	93.44	-18.5	94.94	-16.8	99.09	-11.4	106.38	-3.2	8.7	8.9	5.6	
II	100.00	-20.2	91.47	-18.1	97.39	-8.5	106.56	-3.5	8.7	8.9	5.6	
7	90.58	-17.7	91.91	-15.8	95.12	-8.7	109.77	-3.1	8.7	8.9	6.1	
8	77.68	-18.0	77.92	-14.6	82.49	-11.0	105.24	-2.9	8.9	9.1	6.2	
9	96.62	-14.8	99.14	-12.4	99.67	-6.4	105.93	-3.9	9.1	9.2	6.3	
III	88.29	-16.7	89.66	-14.2	92.43	-8.6	106.98	-3.3	8.9	9.1	6.2	
10	98.45	-13.7	99.66	-10.8	100.11	-7.1	111.71	-0.4	9.2	9.3	6.5	
11	98.21	-6.1	98.39	-6.3	96.93	-7.3	109.91	-1.7	9.3	9.3	6.4	
12	89.58	-3.3	86.66	-4.7	90.65	-4.0	136.90	0.3	9.4	9.4	6.4	
IV	95.41	-8.0	94.90	-7.4	95.90	-6.2	119.51	-0.5	9.3	9.3	6.4	
2010/1	90.46	1.5	86.97	1.7	73.28	-13.3	100.66	-0.9	10.0	9.9	7.0	
2	91.61	3.6	89.83	4.0	75.30	-12.5	95.33	0.7	10.2	10.0	7.2	
3	102.96	7.1	102.94	7.7	92.19	-1.4	107.20	2.9	10.0	9.8	7.2	
I	95.01	4.2	93.25	4.6	80.26	-8.8	101.06	0.9	10.1	9.9	7.1	
4	94.84	7.7	95.75	8.1	91.13	-4.5	107.03	-0.1	9.7	9.6	7.2	
5	97.49	8.9	98.85	9.1	92.10	-4.0	108.72	1.7	9.5	9.4	7.1	
6	100.86	7.9	103.59	8.7	103.42	4.8	109.45	2.1	9.3	9.2	7.1	
II	97.73	8.2	99.40	8.7	95.55	-1.2	108.40	1.2	9.5	9.4	7.1	
7	97.35	7.0	99.33	7.7	92.92	-2.0	112.03	2.2	9.3	9.2	7.1	
8	83.35	7.7	84.04	8.6	81.10	-1.3	106.76	1.9	9.2	9.2	7.1	

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU												
	Poslovna klima EU13			Naročila, predelovalna dejavnost EU27			Naročila, gradbeništvo EU27			Trgovina na drobno pričakovanja EU27		Poslovni optimizem EU27	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija	
2004	0,25	0,76	-15,48	6,82	-18,85	4,23	5,36	0,96	4		2		
2005	-0,06	-0,31	-18,34	-2,86	-13,7	5,15	2,44	-2,92	-7,2		-1		
2006	1,05	1,11	-2,7	15,64	-6,64	7,06	12,01	9,57	1,6		9,8		
2007	1,29	0,24	2,96	5,66	-8,07	-1,43	14,11	2,1	3,7		11,6		
2008	-0,38	-1,67	-15,51	-18,47	-17,24	-9,17	-3,58	-17,69	-10,09		4,28		
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-13,12	9,54	-26,53		-16,44		
2009/4	-3,2	-3,6	-57,3	-51,1	-47,3	-28,0	-16,3	-21,9	-32,0		-31,0		
5	-3,1	-3,7	-57,5	-51,8	-48,9	-31,2	-11,6	-19,0	-29,3		-27,2		
6	-2,9	-3,0	-57,2	-50,1	-45,1	-24,3	-13,1	-15,8	-28,2		-23,4		
II	-3,1	-3,4	-57,3	-51,0	-47,1	-27,8	-13,7	-18,9	-29,8		-27,2		
7	-2,7	-2,5	-55,2	-43,8	-41,8	-20,0	-15,2	-6,5	-26,4		-17,5		
8	-2,2	-1,9	-50,4	-36,7	-42,6	-18,3	-9,2	2,3	-20,6		-10,8		
9	-2,1	-1,3	-49,4	-27,8	-42,4	-19,7	-6,2	0,6	-19,0		-6,3		
III	-2,3	-1,9	-51,7	-36,1	-42,3	-19,3	-10,2	-1,2	-22,0		-11,5		
10	-1,6	-0,3	-47,6	-17,7	-46,9	-15,2	-3,9	8,9	-18,3		3,4		
11	-1,3	0,6	-46,5	-9,3	-44,6	-7,7	2,7	22,2	-19,1		10,1		
12	-1,0	1,9	-43,9	2,5	-47,8	-5,1	-7,7	22,4	-18,4		17,8		
IV	-1,3	0,7	-46,0	-8,2	-46,4	-9,3	-3,0	17,8	-18,6		10,4		
2010/1	-0,7	2,1	-42,2	9,3	-46,5	-3,1	-5,8	24,8	-13,5		21,3		
2	-0,6	2,7	-41,1	17,7	-47,6	0,0	-1,0	23,7	-11,4		24,3		
3	-0,2	3,2	-37,0	23,8	-44,2	1,3	4,7	26,1	-8,1		28,4		
I	-0,5	2,7	-40,1	16,9	-46,1	-0,6	-0,7	24,9	-11,0		24,7		
4	0,2	3,4	-30,1	27,2	-42,4	4,9	10,8	27,1	-5,2		26,8		
5	0,4	3,5	-23,3	34,2	-44,6	4,3	4,5	16,1	-3,3		26,0		
6	0,4	3,3	-23,5	33,7	-46,4	-1,3	2,1	15,2	-5,0		23,2		
II	0,3	3,4	-25,6	31,7	-44,5	2,6	5,8	19,5	-4,5		25,3		
7	0,6	3,3	-19,3	35,9	-42,9	-1,1	4,9	20,1	-4,5		21,9		
8	0,7	2,9	-16,4	34,0	-40,2	2,4	7,1	16,3	-1,4		19,2		
9	0,8	2,9	-16,8	32,6	-39,5	2,9	12,8	19,0	-0,8		18,2		
III	0,7	3,0	-17,5	34,2	-40,9	1,4	8,3	18,5	-2,2		19,8		

Leto	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno prčakovanja			Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba
2004	5,8	3,3	-12,7	11,4	-3,0	9,0	30,2	2,6	2,0	2,0	6,5			
2005	2,6	-3,2	-14,8	-2,1	-15,1	-12,1	35,0	4,8	-1,0	4,8	-3,0			
2006	10,3	7,7	4,5	19,3	-6,4	8,7	36,1	1,1	9,8	1,1	10,8			
2007	13,4	3,1	8,3	3,8	13,0	19,4	40,9	4,8	11,6	4,8	1,8			
2008	2,2	-11,2	-19,3	-27,6	-6,5	-19,5	30,5	-10,4	-4,3	-10,4	-15,9			
2009	-22,3	-25,5	-61,7	-42,4	-61,7	-55,2	0,0	-30,5	-22,9	-30,5	-18,6			
2009/4	-31	-43	-74	-69	-67	-61	0,3	-33,6	-28,0	-33,6	-38,7			
5	-24	-33	-72	-68	-67	-63	-6,1	-44,8	-24,5	-44,8	-30,8			
6	-22	-27	-68	-59	-66	-66	-21,0	-53,8	-24,5	-53,8	-22,2			
II	-25,7	-34,4	-71,3	-65,3	-66,7	-63,3	-8,9	-44,1	-25,7	-44,1	-30,5			
7	-22	-27	-63	-50	-54	-65	-6,5	-41,8	-26,5	-41,8	-22,8			
8	-18	-25	-58	-42	-63	-70	20,3	-7,3	-16,6	-7,3	-15,9			
9	-11	-17	-55	-34	-61	-64	13,5	-25,5	-8,5	-25,5	-6,5			
III	-17,0	-23,0	-58,7	-42,0	-59,3	-66,3	9,1	-24,9	-17,2	-24,9	-15,1			
10	-16	-13	-41	-10	-60	-58	17,7	-19,3	-14,0	-19,3	2,7			
11	-16	3	-47	2	-58	-39	17,7	4,6	-15,8	4,6	17,2			
12	-19	7	-47	16	-66	-30	13,8	18,2	-17,6	18,2	21,1			
IV	-17,0	-1,0	-45,0	2,7	-61,3	-42,3	16,4	1,2	-15,8	1,2	13,7			
2010/1	-10	19	-48	20	-7,3	-25	-3,7	35,3	-5,6	35,3	31,1			
2	-10	18	-50	23	-7,8	-16	16,2	30,5	-5,8	30,5	25,9			
3	-15	16	-39	36	-8,2	-13	20,9	16,0	-2,9	16,0	27,7			
I	-11,7	17,6	-45,7	26,3	-77,7	-18,0	11,1	27,3	-4,8	27,3	28,2			
4	-11	20	-22	52	-7,8	-11	37,4	37,1	3,2	37,1	31,2			
5	-8	16	-24	48	-7,1	-4	32,2	38,3	3,2	38,3	27,7			
6	-6	16	-23	45	-6,7	-1	26,3	47,3	-1,1	47,3	23,4			
II	-8,3	17,0	-23,0	48,3	-72,0	-5,3	32,0	40,9	1,8	32,0	27,4			
7	-6	16	-13	50	-6,5	-11	19,0	25,5	1,4	19,0	27,9			
8	-6	12	-19	39	-6,4	-1	36,0	15,7	1,6	36,0	18,2			
9	-5	6	-17	38	-6,4	-3	34,3	20,8	5,0	34,3	13,5			
III	-5,7	11,0	-16,3	42,3	-64,3	-5,0	29,8	20,7	2,7	29,8	19,9			

Leto	Industrijska produkcija															
	Skupno				Rudarstvo				Predelovalna industrija				Oskrba (el., plin, voda)			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
2004	112.8	5.5	0.50	97.6	-7	-0.82	111.6	4.7	0.49	132.9	19.4	1.32				
2005	116.5	3.3	0.24	104.2	6.7	0.86	115.6	3.7	0.24	130.9	-1.5	-0.09				
2006	123.7	6.1	0.52	115.0	10.5	0.52	123.2	6.5	0.53	129.6	-0.9	0.06				
2007	131.3	6.2	0.56	119.2	3.6	0.69	132.4	7.5	0.65	115.2	-1.1	-0.96				
2008	129.1	-1.7	-0.06	117.3	-1.6	-0.32	130.2	-1.7	-0.03	116.2	0.9	0.00				
2009	107.6	-16.7	-1.64	113.7	-3.1	-0.29	107.1	-17.7	-1.77	107.5	-7.5	-0.64				
2009/1	105.1	-18.8	-	114.8	-8.0	-	103.5	-20.4	-	117.6	-3.7	-				
4	99.9	-28.3	-3.37	109.0	-22.1	-1.04	98.8	-29.8	-3.71	102.9	-10.0	-0.66				
5	104.8	-21.2	-2.90	109.7	-7.0	-2.26	104.5	-22.7	-3.09	98.8	-5.7	-0.52				
6	109.6	-21.0	-1.19	108.2	-4.0	-0.62	110.4	-21.9	-1.25	99.8	-11.8	-0.50				
II	104.8	-23.5	-	109.0	-11.8	-	104.6	-24.8	-	100.5	-9.2	-				
7	106.0	-20.1	-0.59	106.3	1.2	3.06	106.6	-20.9	-0.31	97.8	-14.1	-2.10				
8	90.5	-16.9	-0.01	93.4	13.1	-2.41	89.7	-18.5	0.10	95.6	-8.0	-1.46				
9	119.5	-16.1	2.55	115.0	2.7	1.61	121.5	-16.4	3.23	96.3	-12.5	-1.54				
III	105.3	-17.7	-	104.9	5.0	-	105.9	-18.6	-	96.6	-11.6	-				
10	117.3	-18.4	1.47	122.8	-4.6	-0.25	117.3	-19.5	1.69	109.5	-5.9	-0.32				
11	121.9	-0.2	2.86	159.9	32.1	3.89	121.0	-0.7	3.01	115.4	-5.5	0.39				
12	106.7	6.6	3.85	96.2	-14.7	-0.40	104.7	7.6	4.00	120.6	-6.8	0.23				
IV	115.3	-5.5	-	126.3	4.5	-	114.3	-6.0	-	115.2	-6.1	-				
2010/1	91.7	-7.8	-0.92	96.2	-5.9	-0.88	89.7	-7.5	-1.10	112.6	-9.7	-1.20				
2	101.4	-0.8	0.12	97.9	-16.7	-2.74	100.4	0.0	0.06	111.8	-3.2	1.42				
3	123.9	9.1	2.48	124.9	0.2	-0.97	124.3	10.0	2.58	112.9	0.3	1.73				
I	105.7	0.5	-	106.3	-7.4	-	104.8	1.3	-	112.4	-4.4	-				
4	109.7	9.8	0.25	122.1	12.0	-0.66	109.9	11.2	0.23	99.3	-3.5	-0.11				
5	119.8	14.3	1.66	132.6	20.9	3.12	120.7	15.5	1.71	97.0	-1.8	0.75				
6	120.9	10.3	0.76	119.2	10.2	2.20	122.9	11.3	0.98	97.7	-2.1	-0.01				
II	116.8	11.5	-	124.6	14.4	-	117.8	12.7	-	98.0	-2.5	-				
7	113.5	7.1	-0.27	123.9	16.6	5.83	114.9	7.8	-0.25	94.2	-3.7	-1.93				
8	103.2	14.0	0.83	130.4	39.6	7.92	103.2	15.1	0.86	96.6	1.0	-0.20				

Leto	Promet													
	Letalski				Cestni				Pomorski				Luški	
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast
2004	895	7	0.78	9007	27.9	2.13	36934	30.6	2.02	11993	12.8	1.13		
2005	1018	13.8	0.89	11033	22.5	1.98	52514	41.7	3.56	12807	4.7	0.12		
2006	1019	78	0.20	12097	9.6	0.60	49155	-6.4	-1.01	15463	22.5	1.84		
2007	1185	13.7	0.88	13734	13.4	0.97	46587	-5.2	-0.31	15846	2.5	0.20		
2008	1349	13.8	1.49	16262	18.4	1.50	54715	17.4	1.32	16554	4.5	0.45		
2009	1193	-11.9	-0.84				51707	-4.8	-0.1	15210	-8.3	-1.4		
2009/1	194	-14.5	-	3432	-12.7	-	13354	-8.1	-	3801	-10.5	-		
4	86	-20.4	-1.71	1303	-7.7	-2.86	3386	-24.5	-7.89	1052	-30.2	-3.43		
5	98	-14.0	0.42	1286	-7.7	-2.06	4970	10.1	2.06	884	-32.4	-8.65		
6	128	-11.1	0.87	1310	-7.7	-1.02	4956	-1.7	-0.20	784	-38.5	-10.89		
II	312	-14.8	-	3899	-7.7	-	13312	-5.2	-	2720	-33.5	-		
7	164	-8.4	0.55	1214	-12.3	-2.00	4444	-1.0	-2.58	1313	10.7	4.65		
8	166	-5.7	1.73	984	-12.3	-1.30	3840	-11.8	-1.47	812	-44.8	-2.33		
9	123	-13.4	-1.25	1217	-12.3	-0.64	3620	-23.1	-2.67	1089	-15.6	2.36		
III	453	-8.9	-	3415	-12.3	-	11904	-12.1	-	3214	-18.6	-		
10	97	-11.5	0.19	1425	-4.7	3.04	3968	-8.9	0.50	1506	-4.0	7.87		
11	72	-10.1	0.90	1405	-4.7	3.58	4437	23.3	11.5	1390	-5.4	6.14		
12	66	-4.9	0.67	1186	-4.7	3.88	4732	1.9	2.29	725	-41.2	-6.70		
IV	235	-9.3	-	4016	-4.7	-	13137	4.3	-	3621	-15.2	-		
2010/1	65	-3.0	0.03	1271	19.8	3.27	4536	-4.6	0.86	1419	2.6	6.89		
2	64	8.5	0.66	1361	19.8	3.02	4367	-1.9	1.52	1165	-1.2	0.30		
3	72	5.9	0.43	1479	19.8	2.57	4431	6.8	-0.85	967	-22.0	-3.73		
I	201	3.6	-	4112	19.8	-	13334	-0.1	-	3551	-6.6	-		
4	69	-19.8	-5.04	1442	10.7	1.09	5022	48.3	1.70	1188	12.9	2.15		
5	103	5.1	1.28	1424	10.7	0.58	4714	-5.2	0.31	1343	51.9	5.87		
6	125	-2.3	0.10	1451	10.7	0.24	4740	-4.4	-1.41	1229	56.8	3.16		
II	297	-4.8	-	4317	10.7	-	14476	8.7	-	3760	38.2	-		
7	175	6.7	2.35	-	-	-	4778	7.5	-0.26	1143	-12.9	1.81		
8	172	3.6	2.48	-	-	-	4702	22.4	1.96	937	15.4	-3.21		

Leto	Zaposlenost										Skupaj		
	Zaposlene osebe					Samozaposlene osebe					Iskalci zaposlitve		aktivno prebivalstvo
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	
2003	632981	0.3	66164	-0.9	49732	-1.4	97674	-4.8	874921	-1.3	874921	-1.3	
2004	638715	0.9	65642	-0.8	49589	-0.3	92826	-5	876902	0.2	876902	0.2	
2005	666130	4.3	65422	-0.3	50146	1.1	91889	-1	904989	3.2*	904989	3.2*	
2006	675060	1.3	66527	1.7	51519	2.7	85836	-6.6	910675	0.6	910675	0.6	
2007	696116	3.1	69933	5.1	53303	3.5	71336	-16.9	925334	1.6	925334	1.6	
2008	717564	3.1	72300	3.4	55442	4.0	63216	-11.4	942473	1.9	942473	1.9	
2009	699435	-2.5	67937	-6.0	58507	5.5	86353	37.1	944524	0.2	944524	0.2	
2009/1	712610	0.7	70394	0.3	57024	4.9	73911	6.7	946157	1.0	946157	1.0	
2	709743	-0.1	69739	-1.5	57032	4.5	77182	15.2	945914	0.8	945914	0.8	
3	707280	-0.8	69274	-2.9	57247	4.4	79682	23.9	945701	0.8	945701	0.8	
4	704255	-1.6	68999	-3.9	57679	4.9	82832	32.7	946050	0.7	946050	0.7	
5	701732	-2.3	68803	-4.8	57969	5.2	84519	38.2	945308	0.5	945308	0.5	
6	699820	-2.8	68689	-5.4	58307	5.7	86481	42.4	945582	0.3	945582	0.3	
7	696533	-3.1	68010	-6.4	58769	6.4	88457	43.7	944085	0.3	944085	0.3	
8	694632	-3.3	67472	-7.2	59040	6.6	88106	45.2	941566	0.1	941566	0.1	
9	695236	-3.8	66817	-9.1	59396	6.7	88366	49.0	942131	-0.3	942131	-0.3	
10	691785	-4.5	66537	-10.0	59760	6.0	94591	51.1	945013	-0.6	945013	-0.6	
11	691780	-4.4	65896	-10.4	60000	5.8	95446	50.6	945462	-0.5	945462	-0.5	
12	687825	-4.2	64619	-10.5	59871	5.3	96672	45.9	941327	-0.5	941327	-0.5	
2010/1	686370	-3.7	63327	-10.0	59825	4.9	99591	34.7	935672	-1.1	935672	-1.1	
2	686945	-3.2	62830	-9.9	59719	4.7	99784	29.3	935822	-1.1	935822	-1.1	
3	688295	-2.7	62652	-9.6	59568	4.1	98893	24.1	935795	-1.0	935795	-1.0	
4	688470	-2.2	62419	-9.5	59256	2.7	99316	19.9	938566	-0.8	938566	-0.8	
5	688622	-1.9	62201	-9.6	58956	1.7	98401	16.4	937271	-0.9	937271	-0.9	
6	689149	-1.5	62131	-9.5	58897	1.0	98187	13.5	937520	-0.9	937520	-0.9	
7	686275	-1.5	61789	-9.1	59275	0.9	98406	11.2	934304	-1.0	934304	-1.0	
8	684369	-1.5	61304	-9.1	59794	1.3	99032	12.4	933010	-0.9	933010	-0.9	
9	-	-	-	-	-	-	97908	10.8	-	-	-	-	

Leto	Cene življenjskih potrebščin																			
	Življenjske potrebščine				Osnovna inflacija				Blago				Storitve				Goriva			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	
2004	98,85	3,6	0,29	97,59	3,4	0,24	97,97	2,6	96,85	5,8	0,24	97,97	2,6	96,85	5,8	89,40	7,0	89,40	7,0	
2005	100,00	2,5	0,20	100,00	1,3	0,07	100,00	2,1	100,00	3,3	0,07	100,00	2,1	100,00	3,3	100,00	11,9	100,00	11,9	
2006	101,55	2,5	0,21	101,55	1,7	0,17	102,06	2,1	103,52	3,5	0,17	102,06	2,1	103,52	3,5	108,45	8,5	108,45	8,5	
2007	106,39	3,6	0,43	105,07	3,5	0,37	105,29	3,2	108,45	4,8	0,37	105,29	3,2	108,45	4,8	112,10	3,4	112,10	3,4	
2008	112,33	5,7	0,28	110,19	5,1	0,37	111,28	5,7	114,26	5,3	0,37	111,28	5,7	114,26	5,3	122,64	9,5	122,64	9,5	
2009	113,12	0,72	0,06	112,40	1,90	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	117,13	-4,02	117,13	-4,02	
2009/II	113,67	0,6	-	112,98	2,3	-	111,73	-0,9	117,57	3,5	-	111,73	-0,9	117,57	3,5	115,65	-9,0	115,65	-9,0	
7	113,22	-0,8	-0,05	112,31	1,8	0,02	110,07	-2,7	119,97	3,3	0,02	110,07	-2,7	119,97	3,3	119,65	-11,9	119,65	-11,9	
8	113,27	-0,1	0,05	112,45	1,7	-0,12	109,91	-1,5	120,46	3,0	-0,12	109,91	-1,5	120,46	3,0	120,36	-7,3	120,36	-7,3	
9	113,07	-0,2	0,05	112,26	1,1	-0,06	110,70	-1,3	118,60	2,6	-0,06	110,70	-1,3	118,60	2,6	120,86	-4,9	120,86	-4,9	
III	113,19	-0,4	-	112,34	1,5	-	110,23	-1,8	119,68	3,0	-	110,23	-1,8	119,68	3,0	120,29	-8,0	120,29	-8,0	
10	113,21	-0,1	0,13	112,68	1,0	0,06	111,19	-1,1	118,09	2,6	0,06	111,19	-1,1	118,09	2,6	119,30	-3,2	119,30	-3,2	
11	114,19	1,5	0,30	113,03	1,0	-0,02	112,54	1,5	117,98	2,4	-0,02	112,54	1,5	117,98	2,4	123,45	9,3	123,45	9,3	
12	113,67	1,6	0,21	112,51	0,4	0,07	111,76	2,1	118,05	2,1	0,07	111,76	2,1	118,05	2,1	123,19	16,5	123,19	16,5	
IV	113,69	1,0	-	112,74	0,8	-	111,83	0,8	118,04	2,4	-	111,83	0,8	118,04	2,4	121,98	7,5	121,98	7,5	
2010/1	112,81	1,5	0,17	111,14	0,1	-0,14	110,58	1,7	118,52	2,1	-0,14	110,58	1,7	118,52	2,1	126,26	17,0	126,26	17,0	
2	113,27	1,3	0,18	111,23	0,0	-0,07	111,00	1,4	118,81	1,9	-0,07	111,00	1,4	118,81	1,9	127,44	13,8	127,44	13,8	
3	114,46	1,4	0,21	112,34	0,0	-0,01	112,64	1,8	118,98	1,7	-0,01	112,64	1,8	118,98	1,7	129,35	15,6	129,35	15,6	
I	113,51	1,4	-	111,57	0,0	-	111,41	1,6	118,77	1,9	-	111,41	1,6	118,77	1,9	127,68	15,5	127,68	15,5	
4	115,63	2,3	0,44	113,28	0,7	0,09	114,38	3,0	119,29	2,1	0,09	114,38	3,0	119,29	2,1	132,39	16,7	132,39	16,7	
5	116,06	2,1	0,27	113,39	0,3	0,13	114,84	2,6	119,77	2,1	0,13	114,84	2,6	119,77	2,1	134,30	17,0	134,30	17,0	
6	116,43	1,9	0,13	113,70	0,2	0,23	114,87	2,4	120,46	1,6	0,23	114,87	2,4	120,46	1,6	134,34	13,1	134,34	13,1	
II	116,04	2,1	-	113,46	0,4	-	114,70	2,7	119,84	1,9	-	114,70	2,7	119,84	1,9	133,68	15,6	133,68	15,6	
7	115,57	2,1	0,14	112,47	0,1	0,04	113,36	3,0	120,48	0,9	0,04	113,36	3,0	120,48	0,9	136,23	13,8	136,23	13,8	
8	115,91	2,3	0,23	112,85	0,4	0,09	113,52	2,9	121,25	1,1	0,09	113,52	2,9	121,25	1,1	132,34	12,7	132,34	12,7	
9	115,33	2,0	-	114,63	3,0	-	114,63	3,0	116,81	-0,3	-	114,63	3,0	116,81	-0,3	131,28	-	131,28	-	

Leto	Hammonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata)														
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energijska		
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast	
2003	94.16	5.69		95.51	4.99		91.50	7.14		95.58	6.03		83.56	3.39	
2004	97.60	3.65		97.97	2.58		96.85	5.85		98.86	3.43		89.40	7.00	
2005	100.00	2.47		100.00	2.07		100.00	3.26		100.00	1.16		100.00	11.85	
2006	102.54	2.54		102.06	2.06		103.52	3.52		101.55	1.55		108.45	8.45	
2007	106.39	3.76		105.31	3.19		108.56	4.87		105.07	3.47		112.10	3.36	
2008	112.28	5.53		111.28	5.66		114.26	5.25		110.32	4.99		122.64	9.40	
2009	113.25	0.86		110.85	-0.40		117.96	3.23		112.40	1.88		117.13	-4.38	
2009/1	111.19	1.37		108.69	-0.06		116.11	4.09		110.99	3.21		107.93	-9.77	
2	111.87	2.11		109.46	1.03		116.59	4.14		111.27	2.74		111.98	-3.06	
3	112.77	1.59		110.65	0.35		116.94	3.96		112.39	2.83		111.93	-6.92	
4	113.02	1.07		111.09	-0.13		116.82	3.37		112.46	2.22		113.42	-6.45	
5	113.74	0.55		111.92	-0.97		117.33	3.49		113.02	2.32		114.79	-9.39	
6	114.34	0.17		112.19	-1.69		118.56	3.77		113.46	2.44		118.74	-11.18	
7	113.42	-0.62		110.07	-2.70		119.97	3.31		112.31	1.79		119.65	-11.90	
8	113.48	0.12		109.91	-1.45		120.46	3.04		112.45	1.67		120.36	-7.27	
9	113.37	0.03		110.70	-1.35		118.60	2.61		112.26	1.14		120.86	-4.94	
10	113.51	0.16		111.19	-1.14		118.09	2.64		112.68	1.00		119.30	-3.20	
11	114.37	1.82		112.54	1.52		117.98	2.38		113.03	1.01		123.45	9.32	
12	113.88	2.13		111.76	2.13		118.05	2.14		112.51	0.44		123.19	16.51	
2010/1	113.24	1.84		110.58	1.74		118.52	2.08		111.14	0.14		126.26	16.98	
2	113.61	1.56		111.00	1.41		118.81	1.90		111.23	-0.04		127.44	13.81	
3	114.78	1.78		112.64	1.79		118.98	1.74		112.34	-0.01		129.35	15.56	
4	116.05	2.68		114.38	2.96		119.29	2.11		113.28	0.73		132.39	16.73	
5	116.52	3.35		114.84	2.60		119.77	2.08		113.39	0.32		134.30	16.99	
6	116.76	2.12		114.87	2.38		120.46	1.60		113.70	0.21		134.34	13.13	
7	116.08	2.35		113.36	2.99		121.49	1.26		112.47	0.14		136.11	13.76	
8	116.23	2.42		113.31	3.09		122.03	1.30		112.85	0.36		135.64	12.70	
9	115.71	2.06		114.26	3.22		118.49	-0.09		112.45	0.17		134.86	11.53	

Industrijske cene

Leto	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2004	97,32	4,4	0,44	96,53	2,3	0,34	96,56	5,9	0,63	98,14	2,9	0,27
2005	100,00	2,8	0,10	100,00	3,6	0,11	100,00	3,6	0,13	100,00	1,9	0,14
2006	102,42	2,4	0,26	100,17	0,2	0,09	103,65	3,6	0,44	101,57	1,6	0,08
2007	108,00	5,5	0,53	101,09	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15
2009/II	113,57	-0,4	-	102,75	-1,4	-	116,47	-1,4	-	110,50	0,0	-
7	113,28	-1,3	-0,25	102,63	-3,2	-0,46	116,19	-2,5	-0,28	110,16	-0,5	0,04
8	113,14	-1,7	-0,02	102,65	-3,4	-0,32	116,32	-2,6	-0,08	109,70	-1,0	0,17
9	113,44	-1,6	-0,02	102,34	-4,5	-0,46	116,78	-2,4	0,12	110,03	-0,9	0,16
III	113,29	-1,5	-	102,54	-3,7	-	116,43	-2,5	-	109,96	-0,8	-
10	113,61	-1,4	0,20	102,13	-4,4	0,43	117,01	-1,8	0,22	110,32	-1,2	0,04
11	113,47	-1,1	0,15	101,90	-4,4	0,24	116,55	-1,2	0,39	110,20	-1,3	-0,10
12	113,47	-0,7	0,19	101,83	-3,4	-0,28	116,42	-0,7	0,26	110,48	-1,1	-0,09
IV	113,52	-1,1	-	101,95	-4,0	-	116,66	-1,2	-	110,33	-1,2	-
2010/1	113,72	-0,1	0,36	101,71	-3,1	0,07	116,78	-0,2	0,36	110,75	0,4	0,18
2	114,08	0,1	0,07	102,18	-2,2	0,27	117,26	-0,1	0,08	110,76	0,6	0,15
3	114,58	0,5	0,28	102,10	-2,2	0,13	118,17	0,9	0,27	110,81	0,5	0,14
I	114,13	0,2	-	102,00	-2,5	-	117,40	0,2	-	110,77	0,5	-
4	114,78	0,7	0,22	101,83	-1,0	0,09	118,60	0,9	0,30	110,71	0,5	0,18
5	116,19	2,6	0,46	103,54	0,8	0,54	120,66	4,2	0,74	110,85	0,5	0,11
6	116,50	2,7	0,61	103,48	0,7	0,24	120,77	4,1	0,75	111,58	0,5	0,31
II	115,82	2,0	-	102,95	0,2	-	120,01	3,1	-	111,05	0,5	-
7	116,33	2,7	0,32	102,73	0,1	0,12	120,83	4,0	0,58	111,30	1,0	0,18
8	116,43	2,9	0,30	102,88	0,2	0,10	120,74	3,8	0,52	111,68	1,8	0,38

Leto	Harmonizirani indeksi cen v evro območju														
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energijska		
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast	
2003	95.8	2.1		96.2	1.6		95.3	2.0		96.6	1.5		86.9	3.0	
2004	97.9	2.1		97.9	1.8		97.8	2.6		98.5	2.0		90.8	4.5	
2005	100.0	2.2		100.0	2.1		100.0	2.3		100.0	1.5		100.0	10.1	
2006	102.2	2.2		102.3	2.3		102.0	2.0		101.6	1.5		107.8	7.8	
2007	104.4	2.1		104.2	1.9		104.5	2.5		103.6	2.0		110.5	2.6	
2008	107.8	3.4		108.2	4.0		107.2	2.5		106.1	2.5		122.9	11.6	
2009	108.1	1.0		107.3	-0.9		109.4	2.0		107.6	1.4		112.2	-8.7	
2009/1	107.02	1.12		106.21	0.24		108.16	2.40		106.34	1.83		111.11	-5.16	
2	107.45	1.18		106.58	0.33		108.69	2.40		106.77	1.78		111.70	-4.78	
3	107.86	0.58		107.30	-0.36		108.63	1.94		107.39	1.52		110.38	-8.01	
4	108.25	0.62		107.68	-0.65		109.03	2.46		107.81	1.71		110.66	-8.69	
5	108.30	0.05		107.74	-1.36		109.09	2.12		107.83	1.49		111.09	-11.46	
6	108.52	-0.14		108.00	-1.56		109.24	1.96		107.82	1.35		113.87	-11.56	
7	107.80	-0.65		106.17	-2.39		110.12	1.88		107.33	1.23		111.86	-14.25	
8	108.17	-0.17		106.63	-1.54		110.36	1.82		107.65	1.18		113.88	-10.03	
9	108.19	-0.33		107.21	-1.76		109.58	1.76		107.82	1.08		112.46	-10.85	
10	108.44	-0.13		107.59	-1.42		109.65	1.76		108.11	0.99		112.27	-8.40	
11	108.57	0.47		108.00	-0.30		109.38	1.61		108.06	0.91		113.81	-2.36	
12	108.91	0.92		107.94	0.45		110.29	1.59		108.51	0.98		113.19	1.84	
2010/1	108.05	0.99		106.90	0.68		109.69	1.43		107.17	0.79		115.41	4.00	
2	108.39	0.91		107.18	0.50		110.12	1.32		107.57	0.69		115.26	3.15	
3	109.37	1.43		108.70	1.32		110.33	1.59		108.30	0.85		118.21	7.21	
4	109.87	1.47		109.59	1.77		110.29	1.16		108.57	0.70		120.55	8.93	
5	110.01	1.57		109.74	1.85		110.43	1.22		108.70	0.80		121.23	9.12	
6	110.02	1.42		109.61	1.50		110.64	1.28		108.76	0.87		120.77	6.05	
7	109.65	1.74		108.30	2.01		111.59	1.33		108.35	0.95		120.83	8.01	
8	109.87	1.57		108.45	1.70		111.90	1.39		108.69	0.96		120.66	5.95	
9	110.09	1.78		109.42	2.07		111.06	1.37		108.89	0.99		121.02	7.61	

Leto	Povprečne plače															
	Skupaj bruto				Skupaj neto				Število plačanih ur				BITO plača za plačano uro			
	€	letni porast	mesečna rast	letni porast	€	letni porast	mesečna rast	letni porast	število	letni porast	mesečna rast	letni porast	€	letni porast	mesečna rast	
2004	1103.33	5.7	0.48	692.98	5.7	0.51	172	0	6.41	-0.03	5.7	6.41	5.7	0.5		
2005	1156.88	4.9	0.38	735.63	6.2	0.44	170	-1.2	6.82	-0.12	6.4	6.82	6.4	0.51		
2006	1212.41	4.8	0.38	773.19	5.1	0.44	170	0	7.14	-0.05	3.2	7.14	3.2	-0.16		
2007	1284.20	5.9	0.53	834.17	7.9	0.64	170	0	7.55	-0.02	5.7	7.55	5.7	0.54		
2008	1391.14	8.3	0.67	899.65	7.8	0.63	170	0.0	8.19	0.0	8.5	8.19	8.5	0.56		
2009	1439.26	3.5	0.11	930.16	3.4	0.12	168	-1.23	8.58	-1.2	4.9	8.58	4.9	0.59		
2009/4	1423.19	5.1	0.4	920.67	4.7	0.39	169	-1.2	8.43	-	6.3	8.43	6.3	0.04		
5	1415.38	4.1	-0.04	917.56	3.9	0.23	164	-4.1	8.65	-	9.1	8.65	9.1	2.73		
6	1429.12	4.7	0.33	924.64	4.6	0.33	169	1.8	8.45	-	3.0	8.45	3.0	-1.27		
II	1422.56	4.6	-	920.96	4.4	-	167	-1.2	8.51	-	6.1	8.51	6.1	-		
7	1424.23	3.8	0.3	922.14	3.6	0.27	175	-1.1	8.16	-	5.0	8.16	5.0	-0.06		
8	1415.08	0.7	-0.16	918.28	1.0	-0.1	164	-1.2	8.62	-	1.7	8.62	1.7	2.65		
9	1433.93	2.4	0.44	929.36	2.7	0.45	169	-1.2	8.46	-	3.2	8.46	3.2	-1.27		
III	1424.41	2.3	-	923.26	2.4	-	169	-1.2	8.41	-	3.3	8.41	3.3	-		
10	1448.13	1.7	0.2	935.11	1.9	0.2	170	-3.4	8.54	-	5.7	8.54	5.7	2.78		
11	1570.53	1.3	-0.66	999.49	1.8	-0.53	164	3.1	9.60	-	-1.3	9.60	-1.3	0.67		
12	1488.19	2.1	0.29	957.14	2.0	0.07	175	-0.6	8.51	-	2.7	8.51	2.7	0.4		
IV	1502.28	1.7	-	963.91	1.9	-	170	-0.3	8.88	-	2.3	8.88	2.3	-		
1	1448.12	2.2	0.25	936.77	2.1	0.04	164	-3.0	8.83	-	5.6	8.83	5.6	1.02		
2	1431.45	3.6	0.38	930.01	3.5	0.23	158	0.0	9.06	-	3.4	9.06	3.4	-0.18		
3	1499.23	5.2	0.93	967.32	5.0	0.73	175	3.6	8.56	-	1.4	8.56	1.4	1.03		
I	1459.60	3.7	-	944.70	3.5	-	166	0.2	8.82	-	3.5	8.82	3.5	-		
4	1483.44	4.2	0.89	960.02	4.3	0.77	170	0.6	8.74	-	3.7	8.74	3.7	0.94		
5	1475.04	4.2	0.6	956.55	4.2	1.39	165	0.6	8.96	-	3.6	8.96	3.6	0.64		
6	1491.57	4.4	0.81	965.71	4.4	0.82	170	0.6	8.75	-	3.6	8.75	3.6	0.07		
II	1483.35	4.3	-	960.76	4.3	-	168	0.6	8.82	-	3.6	8.82	3.6	-		
7	1480.69	4.0	0.54	960.14	4.1	0.54	170	-2.9	8.69	-	6.5	8.69	6.5	0.83		
8	1487.20	5.1	-	964.54	5.0	-	170	3.6	8.73	-	1.3	8.73	1.3	-		

Leto	Prihodki javnega sektorja														
	Skupaj				Neposredni davki in ostali prihodki				DDV in trošarine				Carine		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2004	10780,90	6,8	0,55	7347,22	8,4	0,74	3365,61	6,3	0,53	80,70	-44,2	10,55	80,70	-44,2	-20,57
2005	11498,58	6,7	0,62	7767,63	5,7	0,43	3691,28	9,7	1,08	39,67	-50,9	10,55	39,67	-50,9	10,55
2006	12395,09	7,8	0,48	8461,10	8,9	0,45	3882,81	5,2	0,60	51,06	28,7	2,80	51,06	28,7	2,80
2007	13421,12	8,3	0,99	8992,07	6,3	0,88	4312,16	11,1	1,09	116,89	128,9	7,95	116,89	128,9	7,95
2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	-0,91	120,09	2,77	-0,91
2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	-4,44	90,50	-24,0	-4,44
2009/4	1137,47	-20,2	-4,33	724,35	-29,9	-7,95	400,74	5,1	5,55	12,37	0,7	1,47	12,37	0,7	1,47
5	1067,77	-14,5	-3,26	755,95	-12,0	-3,43	303,63	-20,0	-3,35	8,19	-22,1	-7,57	8,19	-22,1	-7,57
6	1148,75	-5,6	1,98	732,72	-11,9	-0,24	407,42	8,8	6,29	8,60	-21,1	-2,88	8,60	-21,1	-2,88
II	3353,99	-13,5	-	2213,03	-17,9	-	1111,79	-2,0	-	29,17	-14,2	-	29,17	-14,2	-
7	1268,80	-3,0	1,94	825,47	-2,4	3,09	435,90	-3,5	-0,21	7,43	-23,8	-6,85	7,43	-23,8	-6,85
8	1157,21	3,4	0,63	765,29	-2,9	0,81	386,83	21,2	0,13	5,09	-55,7	-7,40	5,09	-55,7	-7,40
9	1062,32	-12,5	1,77	730,67	-8,8	0,95	326,99	-18,9	3,79	4,66	-51,9	-10,12	4,66	-51,9	-10,12
III	3488,32	-4,0	-	2321,42	-4,73	-	1149,71	-0,41	-	17,19	-43,83	-	17,19	-43,83	-
10	1223,45	-5,9	0,61	763,77	-6,2	1,40	452,27	-5,0	-1,01	7,42	-27,5	0,55	7,42	-27,5	0,55
11	1186,12	-0,7	-0,09	775,26	-7,1	0,46	402,74	15,0	-1,47	8,12	-16,2	3,31	8,12	-16,2	3,31
12	1227,92	-8,9	-0,85	859,73	-8,4	-0,78	362,07	-9,4	-1,17	6,13	-38,3	-4,10	6,13	-38,3	-4,10
IV	3637,49	-5,2	-	2398,75	-7,2	-	1217,08	0,2	-	21,67	-27,3	-	21,67	-27,3	-
2010/1	1075,91	-6,4	-0,65	735,58	-4,3	1,28	334,65	-10,8	-4,55	5,69	-10,1	7,88	5,69	-10,1	7,88
2	1108,55	8,0	2,00	723,13	-3,4	0,89	378,56	40,2	4,39	6,86	-15,4	5,55	6,86	-15,4	5,55
3	1000,28	-7,2	-1,00	723,92	-2,8	-0,06	270,25	-16,8	-3,44	6,12	-24,3	-2,69	6,12	-24,3	-2,69
I	3184,74	-1,9	-	2182,62	-3,5	-	993,45	4,2	-	18,66	-16,6	-	18,66	-16,6	-
4	1064,75	-6,4	-4,25	641,44	-11,4	-7,79	415,03	3,6	3,93	8,29	-33,0	1,75	8,29	-33,0	1,75
5	1138,51	6,6	-0,79	764,22	1,1	-1,75	365,93	20,5	1,03	8,37	2,2	1,73	8,37	2,2	1,73
6	1181,32	2,8	1,95	819,45	11,8	2,17	353,79	-13,2	1,46	8,08	-6,2	1,87	8,08	-6,2	1,87
II	3384,58	1,0	-	2225,10	0,5	-	1134,75	3,6	-	24,73	-12,3	-	24,73	-12,3	-
7	1113,13	-12,3	-1,25	659,42	-20,1	-2,26	445,29	2,2	0,10	8,42	13,3	3,00	8,42	13,3	3,00
8	1156,87	0,0	1,74	763,29	-0,3	1,52	386,80	0,0	2,17	6,79	33,2	1,22	6,79	33,2	1,22
9	1128,30	6,2	1,93	756,55	3,5	2,15	364,44	11,5	1,51	7,31	56,8	0,43	7,31	56,8	0,43
III	3398,31	-2,0	-	2179,25	-5,6	-	1196,53	4,5	-	22,52	34,5	-	22,52	34,5	-

Prispevki za socialno varnost

	Skupno						Zdravstveno zavarovanje						Pokojninsko zavarovanje						Zaposlovanje					
	letni		mio. €	mesečna		mio. €	letni		mio. €	mesečna		mio. €	letni		mio. €	mesečna		mio. €	letni		mio. €	mesečna		
	porast	rast		porast	rast		porast	rast		porast	rast		porast	rast		porast	rast		porast	rast		porast	rast	porast
2004	7,1	0,63	1620,14	7,1	0,61	2436,45	7,1	0,64	19,87	7,1	0,73	7,1	0,64	19,87	7,1	0,64	19,87	7,1	0,73	7,1	0,64	19,87	7,1	0,73
2005	6,7	0,47	1743,20	7,6	0,42	2586,66	6,2	0,50	2'110	6,2	0,42	2586,66	6,2	0,50	2'110	6,2	0,50	2'110	6,2	0,42	2586,66	6,2	0,50	2'110
2006	5,5	0,5	1822,72	4,6	0,56	2743,76	6,1	0,47	22,43	6,1	0,47	2743,76	6,1	0,47	22,43	6,1	0,47	22,43	6,1	0,47	22,43	6,1	0,47	22,43
2007	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	8,6	0,81	2979,11	8,6	0,81	24,45	8,6	0,81	24,45	8,6	0,81	24,45	8,6	0,81	24,45
2008	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,8	0,77	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,8	0,77	27,11	10,8	0,77	27,11	10,8	0,77	27,11
2009	2,01	-0,26	2221,8	2,58	-0,24	3347,6	1,58	-0,27	28300,0	1,58	-0,27	3347,6	1,58	-0,27	28300,0	1,58	-0,27	28300,0	1,58	-0,27	28300,0	1,58	-0,27	28300,0
2009/4	4,2	-0,15	186,54	5,3	-0,10	280,92	3,3	-0,27	2,28	3,3	-0,27	280,92	3,3	-0,27	2,28	3,3	-0,27	2,28	3,3	-0,27	2,28	3,3	-0,27	2,28
5	2,9	-0,35	460,91	3,6	-0,39	275,59	2,4	-0,34	2,30	2,4	-0,34	275,59	2,4	-0,34	2,30	2,4	-0,34	2,30	2,4	-0,34	2,30	2,4	-0,34	2,30
6	1,7	-0,58	182,41	2,6	-0,59	274,79	0,4	-0,65	2,33	0,4	-0,65	274,79	0,4	-0,65	2,33	0,4	-0,65	2,33	0,4	-0,65	2,33	0,4	-0,65	2,33
II	2,9	-	551,97	3,9	-	831,30	2,1	-	6,91	2,1	-	831,30	2,1	-	6,91	2,1	-	6,91	2,1	-	6,91	2,1	-	6,91
7	0,9	-0,36	182,96	2,2	-0,25	275,94	0,1	-0,42	2,29	0,1	-0,42	275,94	0,1	-0,42	2,29	0,1	-0,42	2,29	0,1	-0,42	2,29	0,1	-0,42	2,29
8	1,5	-0,27	181,11	2,6	-0,17	270,96	0,8	-0,35	2,23	0,8	-0,35	270,96	0,8	-0,35	2,23	0,8	-0,35	2,23	0,8	-0,35	2,23	0,8	-0,35	2,23
9	-2,0	-0,42	180,97	-0,7	-0,27	271,81	-3,0	-0,41	2,51	-3,0	-0,41	271,81	-3,0	-0,41	2,51	-3,0	-0,41	2,51	-3,0	-0,41	2,51	-3,0	-0,41	2,51
III	0,2	-	545,04	1,4	-	818,71	-0,7	-	703	-0,7	-	818,71	-0,7	-	703	-0,7	-	703	-0,7	-	703	-0,7	-	703
10	-0,5	0,23	184,96	0,9	0,29	277,01	-1,6	0,11	2,73	-1,6	0,11	277,01	-1,6	0,11	2,73	-1,6	0,11	2,73	-1,6	0,11	2,73	-1,6	0,11	2,73
11	-3,4	-0,28	185,34	-5,7	-0,56	276,64	-1,8	-0,11	2,25	-1,8	-0,11	276,64	-1,8	-0,11	2,25	-1,8	-0,11	2,25	-1,8	-0,11	2,25	-1,8	-0,11	2,25
12	-2,4	-0,79	202,21	-1,6	-0,67	310,84	-2,9	-0,90	2,54	-2,9	-0,90	310,84	-2,9	-0,90	2,54	-2,9	-0,90	2,54	-2,9	-0,90	2,54	-2,9	-0,90	2,54
IV	-2,1	-	572,52	-2,2	-	864,49	-2,1	-	752	-2,1	-	864,49	-2,1	-	752	-2,1	-	752	-2,1	-	752	-2,1	-	752
2010/1	-1,2	0,36	185,06	0,0	0,39	275,03	-2,0	0,39	2,26	-2,0	0,39	275,03	-2,0	0,39	2,26	-2,0	0,39	2,26	-2,0	0,39	2,26	-2,0	0,39	2,26
2	-1,6	0,02	181,67	-0,8	0,10	269,07	-2,1	0,04	2,19	-2,1	0,04	269,07	-2,1	0,04	2,19	-2,1	0,04	2,19	-2,1	0,04	2,19	-2,1	0,04	2,19
3	1,7	0,74	187,25	1,8	0,65	282,13	1,5	0,75	2,80	1,5	0,75	282,13	1,5	0,75	2,80	1,5	0,75	2,80	1,5	0,75	2,80	1,5	0,75	2,80
I	-0,3	-	553,99	0,3	-	826,23	-0,8	-	725	-0,8	-	826,23	-0,8	-	725	-0,8	-	725	-0,8	-	725	-0,8	-	725
4	1,3	0,72	189,07	1,4	0,69	285,20	1,5	0,71	1,77	1,5	0,71	285,20	1,5	0,71	1,77	1,5	0,71	1,77	1,5	0,71	1,77	1,5	0,71	1,77
5	1,9	0,71	186,23	1,8	0,55	281,17	2,0	0,76	2,25	2,0	0,76	281,17	2,0	0,76	2,25	2,0	0,76	2,25	2,0	0,76	2,25	2,0	0,76	2,25
6	2,6	0,56	188,09	3,1	0,66	281,05	2,3	0,44	2,31	2,3	0,44	281,05	2,3	0,44	2,31	2,3	0,44	2,31	2,3	0,44	2,31	2,3	0,44	2,31
II	1,9	-	563,39	2,1	-	847,41	1,9	-	6,34	1,9	-	847,41	1,9	-	6,34	1,9	-	6,34	1,9	-	6,34	1,9	-	6,34
7	2,1	0,46	186,86	2,1	0,53	281,69	2,1	0,44	2,32	2,1	0,44	281,69	2,1	0,44	2,32	2,1	0,44	2,32	2,1	0,44	2,32	2,1	0,44	2,32
8	2,7	0,57	185,90	2,6	0,59	278,41	2,7	0,51	2,30	2,7	0,51	278,41	2,7	0,51	2,30	2,7	0,51	2,30	2,7	0,51	2,30	2,7	0,51	2,30
9	3,5	0,22	188,06	3,9	0,43	280,67	3,3	0,18	2,30	3,3	0,18	280,67	3,3	0,18	2,30	3,3	0,18	2,30	3,3	0,18	2,30	3,3	0,18	2,30
III	2,8	-	560,82	2,9	-	840,77	2,7	-	6,92	2,7	-	840,77	2,7	-	6,92	2,7	-	6,92	2,7	-	6,92	2,7	-	6,92

Leto	Kreditni podjetjem		Kreditni prebivalstvu		Kreditni in depoziti		Depoziti podjetij		Depoziti prebivalstva	
	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast
2002	5412	11.0	2317	3.7	2605	2707	2605	12.9	8628	20.9
2003	6371	10.3	2602	5.2	2707	2816	2707	3.9	9184	7.7
2004	7788	17.1	3111	14.5	2816	3085	2816	4.0	9605	4.6
2005	9599	22.5	3873	23.7	3085	3299	3085	9.6	10316	7.4
2006	11784	22.8	4871	25.8	3299	3647	3299	6.9	10940	6.0
2007	15292	29.8	6117	25.6	3647	3735	3647	10.5	12003	9.7
2008	19438	28.0	7443	22.4	3735	3868	3735	2.4	13237	10.3
2009	20790	0.93	8413	7.49	3868	3687	3868	1.79	14362	4.55
2009/1	20801	16.23	7831	13.20	3687	3687	3687	4.2	13867	9.46
2	20885	15.39	7852	12.03	3695	3780	3695	0.5	14044	9.99
3	20863	13.91	7868	10.30	3732	3732	3732	1.7	14046	8.64
4	20907	11.69	7910	9.33	3757	3757	3757	2.5	14016	7.58
5	20874	9.92	7946	8.58	3747	3747	3747	3.1	14178	7.29
6	20832	7.14	7951	7.32	3780	3780	3780	0.9	14256	6.99
7	20877	5.54	8055	7.10	3710	3710	3710	-2.62	14149	6.52
8	20893	4.43	8135	7.00	3723	3723	3723	1.50	14177	5.85
9	20856	2.76	8231	6.83	3770	3770	3770	-3.28	14172	4.66
10	20786	1.02	8295	5.57	3758	3758	3758	0.13	14155	5.64
11	20764	1.09	8345	7.19	3784	3784	3784	3.44	14204	4.78
12	20812	1.03	8413	7.49	3868	3868	3868	1.79	14362	4.55
2010/1	20876	0.36	8452	7.93	3782	3782	3782	2.58	14519	4.70
2	20997	0.54	8480	8.00	3702	3702	3702	0.19	14591	3.89
3	21055	0.92	8601	9.32	3891	3891	3891	4.26	14542	3.53
4	21158	1.20	8647	9.32	3936	3936	3936	4.76	14538	3.72
5	21222	1.67	8701	9.50	3941	3941	3941	5.18	14721	3.83
6	21243	1.97	8897	11.90	3855	3855	3855	1.98	14809	3.88
7	21302	2.04	8917	10.70	3846	3846	3846	3.67	14797	4.58
8	21102	1.00	9062	11.40	3832	3832	3832	2.93	14797	4.37

